

Največji slovenski tednik v Zdravih državah
Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
Za štiri leta... \$0.96
Za leto... \$0.24
Za inostranstvo... \$2.00
NASLOV uredništva in upravnništva:
1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487

GLASILSKA JEDNOTA

DELO OFFICIAL ORGAN IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.
Issued every Wednesday
Subscription price:
For members, yearly... \$0.96
For nonmembers... \$1.50
Foreign Countries... \$2.00
OFFICE OF PUBLICATION:
1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telephone: Canal 2487

Entered as Second-Class Matter January 18, 1916, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON JUNE 22, 1918.

No. 48.—Štev. 48.

Chicago, Ill., 3. decembra (December) 1919.

Leto V. Volume V.

Razne vesti.

SOBRAT JOS. SITAR NA POKRATKU V AMERIKO. — ROJAKI, OSTATITE V AMERIKI!

Soproga sobrata Jos. Sitarja I. podpredsednika K. S. K. J. je prešla minul ponedeljek pismo iz Ljubljane, da se je sobr. Sitar dne 15. novembra napotil proti Trstu, odkoder se povrne že tekom nekaj dni v Ameriko, ali v "Home sweet home."

Sobr. Sitar dalje poroča v tem pismu, da se je plačevalo dne 15. novembra v Ljubljani za en ameriški dolar (\$1.) K 102. — (sto dve kroni) Tako visoke cene ni imel še nikdar naš dolar v Jugoslaviji. (Op. uredništva: Razne banke in številni "šifkartasi" v Ameriki so računali letos dne 15. novembra za K 100 — \$1.80; oziroma so plačevali za en ameriški dolar K 55.55; torej skoraj še enkrat manj kot v Ljubljani!)

Sobrat Sitar svari dalje v svojem zadnjem pismu iz Ljubljane vse ameriške Slovence ozir. Jugoslovane, da naj ne hodijo sedaj domov, ker je v starem kraju sedaj neznozna revščina ter pomanjkanje. V Ljubljani že nimajo zadnjih deset dni ne kruha, ne moke! Vsled pomanjkanja stanovanj mora dosti ljudi bolj revnih slojev bivati v šotorih in barakah. Koliko mogoče ti ljudje prestopi vsled pomanjkanja in mraza, še ne da popisati.

V Slovenijo se je zadnji čas vrnilo mnogo ameriških rojakov, ki že preklinjajo ono uro, ko so zapustili Ameriko. Potovali bi radi nazaj, pa ne morejo, ker nimajo denarja in ker niso ameriški državljanji. Ker so številni ameriški izseljenci stari domovini v sedanjih kritičnih časih samo v škodo in drugim v kvar, opozarja Mr. Sitar vsakega ameriškega Slovenca, da naj ostane na svojem mestu tukaj, dokler se razmere v domovini ne izboljšajo. — Rojaki, ostanite torej v Ameriki in ne hodite iz raja v pekel!

VAŽNO NAZANILLO.

Od generalnega konzulata kraljstva SHS v New Yorku smo prejeli za objavo sledeče naznanilo:

Broj 1765.
New York, N. Y. 29. nov. 1919.
S tem se naznanja vsem državljanom kraljstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, da naj ne kupujejo v bodoče pri prekoceanskih parobrodskih družbah prevoznih kart preko Trsta, Italijanski konzulati namreč ne vizirajo potnih listov, ter se preko Trsta ne more priti v domovino. Za sedaj je edina pot za Srbe, Hrvate in Slovence preko Marselja in od tam preko Dubrovnika, ali preko Soluna dalje v domovino.

Da se izognete neprilic in menjanja tiktetov v Evropi, naj torej nikdo ne kupi prevozne karte preko Trsta, nego samo do Marselja na južnem Francoskem. V Marselju daje naš konzulat navodila za nadaljno potovanje.

V korist vsakega posameznika, ki potuje v staro domovino je torej, da se drži gori navedenega naznanila in svarila; s tem se bo izognil mnogih skrbi ter težkoj na potu v domovino.

Generalni konzul
M. F. Pupin.

AGITIRAJTE ZA K. S. K. JEDNOTO!
NE POZANITE LEPIH NAGRAD K. S. K. JEDNOTE!

V SVARILO onim, ki nameravajo potovati v staro domovino.

V nekem slovenskem listu smo čitali minul teden nad vse zanimivo pismo nekega rojaka iz Švice, ki je odpotoval nedavno iz Amerike. Dotičnik še sploh ni dospel na cilj, pa mu je že žal, da se je podal na potovanje v tem kritičnem času. Med drugim piše ta rojak sledeče:

"Basel, Švica. — Sporočam ti, da sem tukaj v tem mestu že petnajst dni in prav nič ne vem, kaj da bom šel naprej. Kajti ravno danes, ko to pismo pišem, je prišlo brzojavno poročilo, da so vse železnice v Avstrijski republiki ali Nemški Avstriji, ustavile obrat radi pomanjkanja premoga. Povem Ti toliko, da je strašno potovati sedaj v staro domovino.

Ko smo dospeli s parnikom v Havre, so nas naložili v tovorne vozove "box-cars," v katerih smo se vozili do Pariza. V Parizu smo čakali dva dni, predno smo se lahko odpeljali naprej do mesta Delaice, ki je na francosko švicarski meji. Tu smo zopet morali čakati dva dni in dve noči. Postelj nismo imeli nobenih, ampak spati smo morali na golem cementnem tlaku. V okolici tega mesta sem opazil prvič zakope in je sploh vsa okolica razorana in prekopana. Tu so namreč štiri velike vojašnice, katere so zgradili za francosko armado. Ta poslopja služijo sedaj potnikom za prenočišče, ki morajo čakati na vlak. V tem času, ko sem jaz prišel tja, je bilo okrog dva tisoč potnikov, ki so čakali na odhod.

Sedaj sem v Baseli in čakam na mojo prtljago, ki se je nekje izgubila. Že v Havru smo pogrešali prtljago, na katero pa nismo hoteli čakati. Kajti upali smo, da bo prišla ob pravem času za nami. Toda bili smo prevarani. Sedaj smo tukaj.

Nihče si ne more predstavljati, koliko sitnosti sem imel s potnim listom. V Zdr. državah sem ga moral vzeti za Jugoslavijo. Na parniku sem moral vzeti potni list za Francijo, v Parizu za Švico, v Delaice za Avstrijsko republiko ali Nemško Avstrijo in ko pridem v Ljubljano, kakor so mi povedali, bom moral vzeti zopet za Italijo, ker je namreč moj dom v okupiranih krajih. In vsepovsod sem moral plačati lepe dolarčke. Ako bo šlo tako naprej, bom prej suh, kot pridem na zaželjeni kraj.

Iz svoje lastne zkušnje, katere sem imel in kar me še čaka, svarim rojake v Zdr. državah, ne potujte sedaj v staro domovino. Neprilic bodete imeli tolik, da bode te ves čas jezni, ako se odpravite na pot. Svarim posebno one, ki imajo le nekaj sto dolarjev denarja, da se ne podajo na pot. Kajti suhi bodete prej, kot dospete v domači kraj. Ostanite rajše nekaj časa tam in odpotujte, bo se bodo razmere nekoliko izboljšale. N. N."

Znižana pristojbina za lokalna pisma.

Washington, D. C. — Generalni poštar Burleson odobrava zakonski načrt, da bi se znižalo pristojbino lokalnih pism na en cent pri učen. Pisma, naslovljena in oddana za eno in isto mesto in v enem in istem mestu se bo vsled tega lahko pošiljala samo z eno centno znamko, namesto sedanjih 2 centov. Z uvedbo tega načrta bo imela poštna oblast na leto za 14 milijonov dolarjev manj dohodkov.

KAKO POŠILJATI DENAR V STARO DOMOVINO?

Ne pošiljajte kron, temveč čeke v dolarjih!
Nasvet jugoslovanskega poslanika.

Gospod S. Y. Gruič, poslanik kraljstva S. H. S. v Washingtonu je doposlal "Glasilu" sledečo okrožnico za objavo. Isto prinašamo dobesedno na prvi strani današnje izdaje lista, da jo bo lahko sleherni čitatelj videl, kar bo v njegovo lastno korist, oziroma v korist stranke, katera bo prejela denarno pošiljatev iz Amerike.

Tozadevni nasvet jugoslovanskega poslanika se glasi sledeče: "Da bi se naši naseljenec v Združenih državah Amerike izognili prevelikih izgub pri menjavi ameriških dolarjev v krome, ali dinarje, tako tudi oni, ki pošiljajo svoje novce s čeki v stari kraj, dalje oni, ki se haš sedaj vračajo v domovino, menjavajo denar, ali nosijo s sabo čeke — je Privilegirana Narodna banka v Belgradu zaključila sporazum z zanesljivimi in poznatimi ameriški bankami, s posredovanjem katerih se zamore od sedaj naprej pošiljati denar v dolarjih.

Sledeče banke izvršujejo sedaj take denarne pošiljateve:
Columbia Trust Company,
60 Broadway, New York, N. Y. in
American Express Company,
65 Broadway, New York, N. Y.

Prva, ali Columbia Trust Company izdaja čeke, koji se glase v dolarjih v polnih svotah kakoršno izročijo pošiljalec za odpremo v stari kraj, ali da nese oni ček s sabo. Ta denarni zavod izdaje take čeke brez kakvega odbitka na račun stroškov, ali provizije. Ti čeki se glasijo na Privilegirano Narodno Banko v Belgradu, koja izplača tak ček prinoscu v Belgradu, celo vrednost v dinarjih (srbski valuti) po srednjem borznem kurzu po odbitku svojih stvarnih stroškov okrog 2 odstotka. Vsak ček se glasi na ime "one osebe, koja pošilja denar; dotična oseba" pa lahko ta ček indorsira na zadnji strani v izplačilo iste osebe, koji misli denar poslati. Ček naj se pošlje naslovljenu v priporočnem pismu v staro domovino. Pri tem je treba naravno paziti, da zapiše vsakdo točno priimek in zaimo one osebe, na koje ime je ček izdan; dobro je tudi, da se označi poleg še njegovo bivališče (naslov).

Te vrste čeke lahko dobijo naši rojaki neposredno od Columbia Trust Company, ali če se osebo zglašijo v tem bančnem uradu, če živijo v tem mestu, ali bližini New Yorka; lahko pa dobite tak ček tudi če se pismeno obrnete na to banko s prošnjo, da naj vam pošlje ček v zameno za denar, katerega ste ji nakazali po poštni nakaznici (Postal Money Order) ali s čekom. Naši rojaki se lahko obračajo za nasvet o pridobivanju teh čekov na naš generalni konzulat v New Yorku. Naslov tega konzulata je:

Consulate General of the Kingdom S. H. S. 443 W. 22nd St. New York, N. Y.

Columbia Trust Co., izdaje tudi čeke na "Srbsko banko v Zagrebu."

Banka "American Express Company" izdaje istotako čeke na Privileg. Narodno Banko v Belgradu. Čeke izdaje na isti način kot pri Columbia Trust Co. Amer. Ex. Co., ima svoje podružnice v raznih mestih Združenih držav, kjer živi naš narod. Te podružnice vam bodo dale ček na ravnoisti način. Pristojbine je treba plačati eno četrtino enega odstotka od cele svote; najmanj-

ša taksa je vendar 50 centov. American Express Co., izdaje pod istim pogoji tudi čeke na Francosko Srbsko Banko Banque Franco Serb) v Belgradu, Bitolju in Skoplju.

Kakor Columbia Trust Co. tako i American Express Co., podvzele sta potrebne korake, da bodo tudi druge banke v Združenih državah — ki so ž njimi v zvezi — izdajale čeke v dolarjih na ravnoisti način. Vsled tega bo mogoče v kratkem času, da bodo naši ljudje kupovali čeke v dolarjih v onem mestu, kjer žive, če bi slučajno ne imeli ti dve banki svojih podružnic tamkaj. Za sedaj imajo naši rojaki lepo priliko, pri označenih dveh bankah, da se poslužujejo koristi pri pošiljanju denarja v domovino. Poslanštvo s tem iskreno svetuje našemu narodu, da postopa tako, kakor gori navedeno.

Op. uredništva: Družba American Express Company ima v Chicago svoj urad na 23 W. Monroe Str. Dalje smo se informirali, da tak ček, izdan v dolarjih na ono banko v Belgradu, ali Zagrebu, rada izplača vsaka banka tudi v Ljubljani, ozir. prevzame ista ček za vnovčenje. V Ljubljani imamo več denarnih zavodov: Ljubljanska kreditna banka, Podruž. Jadranske banke, itd. Tudi razne hranilnice na Slovenskem bodo rade prevzele vnovčenje takega čeka. Pri tem še enkrat opozarjamo čitatelje na dejstvo, da je veljal dne 15. nov. v Ljubljani en ameriški dolar K 102. — (sto dve). Tukaj v Ameriki se je pa istodnevno plačevalo za ameriški dolar samo K 55.55.

Čenj. čitateljem topla priporočamo, da naj torej ne pošiljajo kron v domovino, ampak čeke v ameriških dolarjih, kakor gori navedeno.

Narodni praznik Jugoslovanov

Generalni konzulat kraljstva SHS nam poroča sledeče: Konzulat Vas prosi, da s tem obvestite Vaše čitatelje v prihodnji številki vašega čenj. lista (kako bi Srbi, Hrvati in Slovenci proslavili ta dan kot dan narodnega ujedinjenja.

Generalni konzul
M. F. Pupin.
Op. uredništva: — Žal, da nam je prepozn došlo to naznanilo za zadnjo številko.

Slov. Del. Podp. Zveza pred so diščem.

Dnevnik "Pittsburgh Dispatch" od dne 26. novembra je prinesel sledečo notico:

"Slovenska Del. (Podp. Zveza bo morda izgubila charter?"

Harrisburg, Pa. 25. novembra. — Generalni pravdnik William J. Schaffer je danes naročil Dauphin okrožnemu sodišču, da naj prekliče charter Slovenske Delavske Podporne Zveze v Johnstown, Pa., iz razloga, da ima ta Zveza v svojih pravih določbo, ki dovoljuje izločitev vsakega člana, ki postane stavkokaž. O ti zadevi bo dne 8. decembra izreklo sodišče svoj odlok.

Mi smo mnenja, da so S. D. P. Z. ovadili premogarski in jeklarški trustovci z namenom, da bi s tem škodovali štrajkujočim delavcem.
Over the Top. — Do cilja bomo dospeli, če pridobi sleherni izmed nas enega novega člana(ico) za K. S. K. J.

PREMOGARJI ZAVENILI MALENKOSTNO PONUDBO POVIŠANJA MEZJE.

Washington, D. C. 27. nov. — Vsi načerti o nameravanem pobotanju splošne stávke premogarjev so se danes izjalovili.

Zastopniki premogarjev in operatorjev so prebili zelo klaverno Zahvalni dan pri skupni konferenci, kjer se je debatiralo o 14 odst. povečanju plače, koje je sinoči kurilni administrator Garfield stavkujočim premogarjem ponudil. Lastniki premogovnikov so naravno to izboljšanje odobrili, zastopniki premogarjev so pa to malenkostno ponudbo zavrgli; zaeno so tudi odklonili vse druge točke pogajanja za doseg poravnave štrajka. Obe stranki sta se razšle molčeče domov. Seja, oziroma konferenca je bila tajna.

Premogarji so obstojali na tem, da odobrijo ponudbo delavskega tajnika Wilsona nanašujočo se na 31.66 odstotno povisanje meze. To zahtevo so pa operatorji hladnokrvno zavrnili. K sklepu so stavili operatorji zastopnikom stavkarjev ponovno arbitracijsko ponudbo, koje so pa premogarji odklonili.

O tej zadevi je Mr. Lewis, zacasni tajnik premogarske organizacije sledeče omenil: "Naše stališče je neomajano. Mi se držimo načela, da vlada ne bo prelomila svoje obljube. Tajnik Wilson je nam obljubil 31 odst. povisanje plače. Po moji sodbi sta ustrela kurilni administrator Garfield in kabinet največjega kozla v zgodovini našega naroda. Ti se držijo le svoje akademične teorije, neoziraje se na pravico ki gre premogarjem in na posledice, koje bo naše ljudstvo trpelo."

Iz vseh teh dejstev je razvidno, da stavka premogarjev še ne bo tako kmalu končana, dasiravno je vlada Združenih držav zahtevala, da se morajo vsi stavkarji vrniti na svoja mesta oziraje se še na vedno trajajočo vojno stanje v katerem se nahajamo. Stavkarji (premogarji) pravijo, da jih ne more nihče prisiliti na lelo pod nezadostnimi pogoji.

Vlada je zasegla vso zalogo premoga v Chicago.

Iz strahu pred splošnim pomanjkanjem premoga vsled sedanje stavke je minulo soboto vlada zasegla vso zalogo premoga v Chicago, bodisi premog še v vagonih, ali pa že v skladiščih. Prodaja premoga bo zaneprej pod nadzorstvom T. W. Proctorja, tozadevna kurilnega načelnika za Chicago.

Vsled tega so postali vsi trgovci s premogom takorekoč zvezni agentje in razprodajalec ker ne bodo smeli več na svojo roko prodajati premoga, temveč le s posredovanjem vladnih zastopnikov. Trgovce premoga bo moral voditi natančen zapisnik strank, katere naročajo pri njem premog. Naročilo bo izvršeno šele z dovoljenjem kurilnega zastopnika in sicer le v skrajno nujnih slučajih.

V svrhu hranjevanja s kurivom namerava oblast odrediti zatvoritev vseh ljudskih in farnih šol, cerkva in gledališč, tako tudi tovarn in drugih neobhodno potrebnih naprav.

Položaj v zadevi kuriva v Chicago, postaja vedno bolj in bolj kritičen, predvsem radi tega, ker je nastopil baš te dni praveci mraz; tudi sneg je že zapadel; premoga je pa le prišla zaloga na trgu. Meseca novembra je bila v našem mestu cena mehkega premoga \$7.75 pri toni, trdega pa \$12.75; sedanja kriza bo pa gotovo občutno podražila dosedanjo ceno. Omilovanja uredno je revno ljudstvo, ki nima ne denarja in ne premoga.

Ali je to mogoče?

Indianapolis, Ind. 30. nov. — Zvezna oblast zadržuje, da bo izdala vlada jutri zaporno povelje za vse one premogarje, ki ne bodo hoteli iti jutri zopet na delo. Zvezna oblast je namreč določila, da se mora jutri zopet pričeti obratovanje po vseh premogovnikih; operatorji so naravno s to odredbo zadovoljni, premogarji pa ne.

Premogarji na jugu odobrili ponudbo povisanja meze.

Middlesboro, Ky. 1. dec. — V premogarskem okrožju št. 19 ki obsega Južnoiztočni del države Kentucky, dalje Tennessee in Virginia je premogarska zveza U. M. W. of A. odobrila 14 odst. ponudbo povisanja meze od strani operatorjev, ki lastujejo v teh krajih okrog 200 premogovnikov. Ta sporazum med operatorji in stavkarji velja le začasno ali dotlej, dokler se ne uredi stavke tudi v centralnem premogovnem okrožju.

Zopetne spletke z Mehiko.

Washington, D. C. 30. nov. — Ker so Mehikanci te dni zaprli ameriškega konzularnega agenta Wm. O. Jenkinsa v Puebla, Mex. je poslal državni department ponovno strogo noto mehiki vladi za takojšen odpust tega diplomatskega zastopnika.

V tej zahtevi je bilo naglašeno, da če ne bo Mehika takoj ugodila naši zahtevi, bodo Združene države nastopile bolj drastično pot. Mehikanski banditje so zadnji čas zopet umorili več ameriških podanikov, med temi tudi nekoga aviatika; ako bodo še vnaprej nadaljevali s takim barbarstvom je mogoče, da bodo napovedale Združene države Mehiki vojno.

El Paso, Tex. 1. dec. — Semkaj se poroča, da je izdala mehška vlada ukaz vsem ameriškim korporacijam, tvrdkam in pošameznim podanikom, ki imajo kaj posla v severnem delu Mehike, da morajo takoj zapustiti to deželo in se vrniti preko meje domov.

Večino nemške brodovja dobi Anglija.

Pariz, 28. nov. — Vrhovni mirovni svet je danes odobril sugestivje Velike Britanije glede razdelitve nemške vojne mornarice med zaveznike. Na podlagi tega bo dobila Anglija 70 odstotkov nemških bojnih ladij, Francija 10 odst., Italija 10; Japonska 8 in Amerika 2.

Spopadi v zasedenem Prekmurju. Srbi napodili Ogre.

Belgrad, 1. decembra. — Minulo soboto je prišlo v zasedenem ozemlju v Lenovi na Prekmurškem do resnega spopada med obojestrnimi ogrskimi civilisti in srbskim vojaštvom.

Do nemirov je prišlo vsled tega, ker so srbske čete hotele zasedsti Lenovo (Lendovo) na demarkacijski meji. V tem spopadu so trpeli Ogri občuten poraz, med tem ko so žrtve na srbski strani le neznatne.

Naše zahteve na mirovni konferenci.

"Politika" prinaša brzojavko iz Pariza, po kateri so naši mirovni delegatje izročili mirovni konferenci noto, kjer se zahteva, da se v pogodbi z Ogrsko naglašava pravica kraljstva Srbov, Hrvatov in Slovencev na rudnike v Pečuhu in posebni klavzuli. To bi bilo nadomestilo za uničene rudnike v Srbiji. Zahteva bi temeljila na istih načelih, kakor francoske zahteve na rudnike v saarski kotlini.

DRUŠTVENA NAZANILA IN DOPIŠI

Is rada društva sv. Jan. Krst. št. 11 Aurora, Ill.

Tem potom prosim vse članstvo našega društva, da se vdeležijo vsi prihodnje, glavne seje, vršice se dne 7. decembra t. l. na kateri bo volitev odbornikov za leto 1920.

Ker bo poleg tega na dnevnem redu še več drugih važnih točk v korist društva in Jednote, radi tega Vas ponovno prosim: Pridite vsi na prihodnjo sejo, da se bo vse v lepem redu izvršilo! Čim več članov društva je na seji, tem lažje je skupno delovanje za napredek društva ter Jednote. Sloga jači, nesloga tlači!

S sobratskim pozdravom
Josip Fajfar, tajnik.

NAZANILLO.

Iz urada društva sv. Vida št. 25 K. S. K. J. Cleveland, Ohio, se naznanja članstvu tega društva glade plačevanja asesmenta za društvo in K. S. K. J. za tekoči mesec december t. l. sledeče:

Redna društvena mesečna seja se vrši dne 7. decembra kakor po navadi v Knausovi dvorani. Pričetek seje ob pol 2. popoldne. Plačevanje asesmentov se prične že ob pol 11. (enajstih) dopoldne. Torej so prošeni člani in članice, da plačajo svoje prispevke na goričnem pri pred sejo ne pa na domu pri tajniku! Mislim, da lahko vsak član (ica) plača asesment v društveni dvorani ob, zato določenem času. Tako je bilo sklenjeno na glavni seji meseca decembra šelanskega leta in to velja za tudi to leto 1919.

Uljudno prosim torej še enkrat vse cenj, sobrate in sestre našega društva, da vpoštevajo to določbo saj zadnji mesec v letu, da plačajo asesment pri seji!

S sobratskim pozdravom
Josip Russ, tajnik.

NAZANILLO.

Iz urada društva sv. Franciška Sal. št. 29 K. S. K. J.

Tem potom naznanjam vsem članom našega društva, da bo imelo društvo svojo redno mesečno sejo dne 7. dec. in ker je ta seja tudi letna seja in ob enem volitev odbora, je dolžnost vsakega člana, da se udeleži te seje, in da si člani izvolijo dobre in razumne moze za odbor, ki bodo gledali za napredek društva in korist K. S. K. Jednote.

Opozarjam tudi vse člane, kateri dolgujejo pri društvu, da poravnajo to na prihodnji seji, v slučaju pa da ne morejo poravnati društvenega dolga, naj privedo na sejo dne 7. decembra ter se naj opravičijo radi te zadeve. Tudi je veliko naših članov, ki so zaostali s plačilom otroškega oddelka, naj gledajo ti, da to poravnajo pred 15. dec. in kar se tiče otroškega asesmenta, bi morali stariši plačevati mesečno za otroke za naprej, ker drugače ne morem plačevati za otroški asesment pri Jednoti.

Naše društvo je tudi sklenilo na zadnji mesečni seji 12. novembra, da bo imelo skupno sv. spoved dne 13. dec. in skupno sv. obhajilo v nedeljo dne 14. dec. pri osmi sv. maši; zato so vsi člani naproseni, da se udeležijo te verske dolžnosti v polnem številu.

S pozdravom do vseh članov in članic
Frank Musich, tajnik.

NAZANILLO.

Vsem članom društva sv. Petra št. 30 v Calumetu, Mich., se uradno naznanja, da je bilo sklenjeno na naši zadnji seji, da bo društvo imelo svojo letno, ali glavno zborovanje dne 14. decembra ob drugi uri popoldne.

Isti dan kot po navadi drugo nedeljo v mesecu ima društvo svojo redno mesečno sejo po prvi sv. maši, in popoldne bo glavno zborovanje.

Torej cenjeni sobrati, da ne pozabite priti vsaj na glavno zborovanje. Mnogo članov našega društva ni bilo že na seji celo leto ali v resnici povedano, da pretežno večina ne pride nikdar na sejo. Torej pridite ta dan na sejo vsi brez izjeme, ki živite v Calumetu in okolici, da si tako lažje izmed svoje srede izberemo dobre uradnike, kateri nas bodo vodili v pri-

hodnjem letu. Žalostno je videti kojih pride, na glavno zborovanje komaj kakih 30 članov od tako velikega društva kot je naše, ki je največje društvo v Calumetu.

Nadalje opozarjam vse tiste, kateri so začeli zadnji čas postajati nemarni pri plačevanju mesečnih doneskov, da naj bolj redno plačujejo. Jih je precej takih, kateri ne plačajo nikdar točno svojih asesmentov, nego vedno ostajajo en mesec dolžni. Tudi je takih, ki se ne more domisliti sam, da je prišel čas za plačati, nego tajnik mora letati po hišah in jih opominjati da naj plačajo. Vedite, da član(ica), kateri je na dolgu društva, ni deležen nobenih dobrot, ki jih deli društvo in naša K. S. K. Jednota, svojim udom. Od sedaj naprej se bo društvo ravnalo po pravilih, kdor ne bo plačal vsaj vsaki drugi mesec svojih doneskov, bode kratkoma suspendiran, in v slučaju nesreče se ne bo imel (a) kam obrniti za pomoč.

Vsem članom in članicam K. S. K. Jednote voščim vesele in srečne božične praznike!

S sobratskim pozdravom
Mihael Majerle, predsednik.
Frank Vesel, tajnik.

NAZANILLO.

Iz urada dr. sv. Petra in Pavla št. 38 KSKJ. v Kansas City Kans.

Tem potom naznanjam članom našega društva, da se vrši glavna seja dne 7. decembra točno, kot po navadi in ob enem bo tudi volitev novega odbora za leto 1920. Zaradi tega so opozorjeni vsi člani tega društva, da se v polnem številu udeležijo prihodnje važne seje; pomnite, da, kateri član ne bo navzoč na tej seji, zapade \$1. — globe, ali kazni po društvenem sklepu.

Dalje opozarjam vse one člane, ki so zaostali z mesečnimi prispevki, da gotovo poravnajo dolgsaj do 20. decembra, ker moram potem sestaviti letoletni račun. Upam torej, da bo tudi v tej zadevi storil vsakdo svojo dolžnost in ob enem upošteval to moje naznanilo.

Z bratskim pozdravom do vsega članstva KSKJ, posebno pa članom našega društva.
Peter Majerle I. tajnik.

NAZANILLO.

Članom društva sv. Jožefa št. 41 v Pittsburghu, Pa., se tem potom naznanja, da je dolžnost slehernega člana, da se udeleži glavne seje dne 14. decembra točno ob 9. (deveti) uri dopoldne.

Na dnevnem redu bo volitev uradnikov za prihodnje leto in več drugih važnih točk. Kdor se te seje ne udeleži, plača v društveno blagajno 50c; oproščeni so le bolniki in oni, na potnih listih. Torej: Na svidenje!

Zbratskim pozdravom
John Bojanc, tajnik.

NAZANILLO.

Iz urada društva Vitezi sv. Florijana št. 44. v So. Chicagu se s tem opozarja in prosi člane tega društva, da se polnoštevilno udeležijo prih. glavne seje dne 7. decembra t. l. Na tej letni seji bi volitev odbora za l. 1920. Upam, da boste to vpoštevati in prišli v obilnem številu na prihodnjo sejo. K sklepu še opozarjam one, ki dolgujejo društvu na asesmentih, da bi v redu plačali svoje mesečne prispevke.

Pozdravljam vse člane (ice) našega društva in tudi vse članstvo K. S. K. J.
John Likovich, tajnik.

POTRDILO IN ZAHVALA.

Cenjeni sobrat urednik: Pred par dnevi sem prejel zopet svoto \$20.10 za društvene pogorele in prej pa že \$66.80, to je skupaj \$81.90. To se je razdelilo na seji zadnji mesec med najbolj potrebne. Lepa hvala vsem darovalcem, posebno cenj. društvu št. 2 v Joliet, Ill, ki nam je nakazalo dosežaj največjo svoto. Prosimo, da se nas še kako društvo spomni!
Za društvu sv. Cirila in Met. št. 45 v East Helena, Mont.
John Kamy, tajnik.
East Helena, dne 23. nov. 1919.

NAZANILLO.

Iz urada društva Marije Sedem Zalogi št. 50 KSKJ Allegheney, Pa.

Tem potom naznanjam vsem članom našega društva, da se naj v polnem številu udeležijo prihodnje seje, dne 14. decembra t. l. Na isti seji bo tudi volitev uradnikov za leto 1920; zatorej več dolžnost vsakega člana, da se zanesljivo udeleži te glavne seje, da si bomo zamogli izvoliti boljše uradnike in določiti kaj umestnega za dobrobit društva.

Glavne letne seje so zelo važne za društvo in članstvo. Sklepi glavnih sej so v veljavi za celo leto; zatorej naj nihče ne izostane od prihodnjega glavnega zborovanja!

Nadalje opozarjam vse one člane, ki dolgujejo društvu na asesmentu, da iste poravnajo na prihodnji seji, da mi bo lažje skleniti letoletne račune in izdelati poročilo o društv. finančnem stanju.

Vse člane na potnih listih prosim, da naj ponove liste ob novem letu za nadaljnih 6 mesecev, kakor zahtevajo društvena in Jednotina pravila.

Članom svetujem, da naj se dobro pripravijo s svojimi predlogi za prihodnjo glavno sejo. Presodite vsak predlog že doma, ali bi bil umesten na seji za dobrobit društva; s tem se ne bo na glavni seji toliko časa potratilo.

Prosil bi tudi člane, da izvolijo dobre moze v urad, katerim je napredek in dobrobit društva pri sreč. — Daširavno so vsi člani vneti za dobrobit društva obstoji pač večinoma te napredek v prvi vrsti na dobrih uradnikih ali odbornikih.

Dobro vem, da še dosti naših članov nima svojih sinov in hčera, nad 16 let starih pri našem društvu, tako tudi ne mlajših. Zato priporočam vsem sobratom in sosestram našega društva večjo agitacijo za redni in Mladinski oddelk K. S. K. J.

K sklepu dopisa pozdravljam vse članstvo K. S. K. J. in mu želim mnogo uspeha pri letnih volitvah tekoči mesec. — Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Frank Trempus, tajnik dr. št. 50 K. S. K. J.

NAZANILLO.

Iz urada dr. sv. Alojzija št. 52 Indpls. Ind. se naznanja, da se je društvo sv. Družice št. 151 K. S. K. J. spojilo z našim društvom sv. Alojzija št. 52 in to po pravilih K. S. K. J. člen XXIV v dovoljenjem začasnega glavnega predsednika, K. S. K. J.

Torej od 14. novembra 1919 se ne imenuje več članstvo sv. Družice št. 151, ampak člani društva sv. Alojzija št. 52 K. S. K. J.

Vsi člani(ice) bivšega društva sv. Družice št. 151, ki so na potnih listih naj se z naprej obrnejo v društvenih zadevah na sobrata tajnika Frank Sobotin, 721 N. Keckam Str. Indianapolis, Ind.

Dne 7. decembra, točno ob eni (1.) uri popoldne se vrši skupna glavna letna seja. Na tej seji bo volitev odbora za l. 1920.

Torej opominjam vse člane skupaj da, kdor se ne udeleži te seje — razen važnega vzroka — se bo ravnalo z njim po društvenih pravilih.

Naše društvo šteje sedaj 93 članov, 31 članic in 95 članov v Mladinskem oddelku.

Dragi mi bratje in sestre! Sedaj si pa podajmo roke in hajd na delo za pridobitev novih članov! kajti bliža se nam redka slavnost, ko bo dne 6. maja 1920 obhajalo naše društvo dvajsetletnico svojega obstanka.

Marsikatera težka ura je bil že našemu društvu, ali nismo se ustrašili! Šli smo naprej po naši začrtani poti. Marsikateremu članu je društvo sv. Alojzija št. 52 že priskočilo na pomoč v slučaju njegove bolezni; mnogim izmed našega društva je pa tudi v teh 19 letih naša dobra mati KSKJ posušila solze in olajšala gorje. — Prva naša misel naj bo torej ta: "Tudi jaz hočem pridobiti saj enega uda za društvo sv. Alojzija št. 52 in za KSKJ, da bomo z veseljem ter ponosom obhajali 20 letnico ne samo najstarejšega, ampak tudi najmočnejšega slov. podp. društva v Indianapolis, Ind.

Z bratskim pozdravom
Frank Sobotin, tajnik
dr. št. 52, 721 N. Keckam Str.

NAZANILLO.

društva sv. Jožefa št. 58 Irwin, Pa.

Tem potom se vabi vse naše člane, živeče v Irwinu ter bližnjem okraju, da se zanesljivo udeležijo prihodnje glavne seje dne 14. decembra v društveni dvorani. Pričetek točno ob eni (1.) uri popoldne.

Na tej seji bo volitev društvenega odbora za prihodnje leto; poleg tega imamo pa še več drugih točk za rešiti.

Nadalje opozarjam člane, da blagovoljivo poravnati asesment za mesec december prejšnjemese, ker moram zaključiti letni račun in dati knjige nadzornikom v pregled dne 1. jan. 1920.

Upam, da mi bo članstvo oprostito za ta opomin.

S sobratskim pozdravom
Thos. Oblak, tajnik.

NAZANILLO.

društva sv. Petra in Pavla št. 62 Bradley, Ill.

Dragi mi sobratje in sestre! Naznanjam Vam, da se bo vršila prvo nedeljo tekočega meseca, to je dne 7. decembra 1919 zelo važna, glavna, ali letna seja, na kateri imamo voliti odbor za leto 1920.

Torej Vas prav uljudno prosim in vabim, da bi prišli prav vsi na prihodnjo sejo točno ob pol dveh popoldne, v Woodmen's dvorano. Dobro, si premislite koga in kakšen odbor si boste izvolili, ki bo marljivo skupno ter složno deloval za napredek društva.

Na svidenje torej na prihodnji mesečni seji.

Sobratski pozdrav
Fr. Gerdesich, tajnik.

NAZANILLO.

S tem naznanjam vsem članom društva sv. Barbare št. 74 v Springfield, Ill. da se naj polnoštevilno udeležijo prihodnje seje zaradi volitve novega društvenega odbora za prihodnje leto.

Vsako se boji priti na letno (glavno) sejo, češ da bo moral prevzeti kak uradniški posel. Naša pravila pa določajo, da se mora vsak član te seje udeležiti, če ne se ga tudi lahko kaznuje; potem se pa vsakdo brani plačila te kazni.

Predzadnja sejo je bilo tudi sklenjeno, da mora vsak član in članica plačati en dolar (\$1.—) v društveni rezervni sklad odbora za društvene stroške. To naznanjam tudi na tem mestu, da ne bo potem vsakdo vpraševal, čemu je to naklada.

Prosimo, da se vsi člani udeležijo prihodnje letne seje drugo nedeljo v decembru, to bo 14. t. m. Seja se prične popoldne.

S sobratskim pozdravom
Martin Banič, tajnik.

NAZANILLO.

Članicam društva Marije Pomagač, št. 78. K. S. K. J. v Chicagu, Ill. naznanjam, da imamo skupno adventno spoved prvo soboto v dec. t. j. 6. dec. za oddaljene članice tudi v nedeljo zjutraj pred sv. mašo. Skupno sv. obhajilo bo pa 7. dec. pri pol osmi sv. maši. Naj blagovoljivo članice to upoštevati, ter vse pristopiti ta dan k sv. obhajilu.

Na zadnji mesečni seji je bilo tudi predlagano in potrjeno, da bo vsaka članica, ki se ne bo udeležila letne seje, dne 21. dec. plačala 25c v društveno blagajno. Naj vas strah pred temi 25c ne privabi na sejo, temveč pomen seje za blaginjo in napredek društva; vsled tega se naj vse članice od prve do zadnje, udeležijo letne seje, ker od te je društvo največ odvisno.

Na seji, se bodo prebrala imena vseh članic, in katera ne bode navzoča, bode podvržena kazni, izgovor bode edino le bolezen.

S pozdravom do vseh članic.
Marja Blaj, tajnica.

NAZANILLO.

Iz urada društva sv. Antona Padov. št. 87 K. S. K. J. Joliet, Ill., se naznanja sledečo važno določilo:

Na redni seji dne 9. novembra t. l. je bilo sklenjeno, da ako bi se kateremu članu pripetila kak nezgoda, da bi bil poškodovan ali pobit v slučaju stavkoka (scab), ne dobi od našega društva nobene podpore. Torej bratje, pozor!

Nadalje se naznanja, da bo dne 14. decembra letna seja, na kateri se bo volilo odbornike za prihodnje leto. Vsled tega ste vsi napro-

šeni, da se udeležite te glavne seje, ker bo na dnevnem redu več važnih točk in da se ne bo pozneje ugovarjalo, da društvo ni kaj v redu napravilo.

Jaz mislim, da ni več kot prav, da se sleherni član udeleži te seje. — Dalje ste naproseni, da bi vsak član poravnal svoj dolg, da mi bo mogoče računске knjige urediti za oddajo drugemu (novemu) tajniku. — Uljudno vas še enkrat vabim in prosim, pridite vsi na letno sejo dne 14. decembra in poravnajte svoj društveni dolg vsaj do konca meseca decembra.

Sobratski pozdrav,
Frank Bambič, tajnik.

Iz urada društva sv. Petra in Pavla št. 89 K. S. K. J., Etna, Pa.

V imenu društv. odbora uljudno prosim in pozivam vse naše člane, da dojdejo na prihodnjo sejo (sjednici), ki se vrši dne 7. decembra.

Ker je to naša glavna letna seja, na koji se bo volilo novi odbor za l. 1920, zato želimo, da bi bili vsi naši člani prisotni.

Dalje opominjam društvenike, da točno (redovito) plačajo svoje mesečne asesm. ker društvo ne more čakati na člana več kot 2 ali 3 mesece. Osobito opominjam one člane, ki mislijo ostaviti društvo, ali ki mislijo potovati v staro domovino, da naj bodo toliko pošteni, da to naznanijo društvenemu tajniku, zato, da društvo ne bo na izgubi. Ali ni istina, da dok ste člani, društvo z vami pošteno dela, zato je tudi Vaša dolžnost, da i Vi z društvom pošteno delate.

Sobratski pozdrav
Nikola Belavič, tajnik.

Iz urada društva sv. Cirila in Metoda št. 90 So. Omaha Neb.

se naznanja, oziroma opominja, vse člane, posebno pa še tiste, kateri niste bili na zadnji redni mesečni seji sledeče: Ker je tekoči mesec decembra vsakega leta glavna društvena seja, na kateri se voli društveni odbor za prihodnje leto in se mora dati natančen račun ob koncu leta o poslovanju minulega leta, zatorej je društvo sklenilo, da se da naznanje vsem tistim članom, ki neredno prihajajo na dr. seje, da se vsaj enkrat gotovo toliko potrudijo, da vsaj k glavni letni seji pridejo in svoje mesečne prispevke poravnajo, ali ako kateri kaj več dolguje da to poravnava in vse plača, tako, da ne bo treba dolga prenašati za prihodnje leto in da novi odbor začne poslovati z novimi in čistimi knjigami ne pa z dolgom.

Kakor vsako leto, tako se bo tudi letos pisala kazen vsakemu, kateri se te seje ne udeleži; kazen je določena \$1.00 za vsakega odsotnega člana, pa četudi dela; drugo kakor bolezen ga te kazni oprosti, ne to se mora izkazati, da je bil v resnici bolan; torej pozor!

Poleg zgoraj navedenih reči imamo še dosti drugih točk na dnevnem redu na prihodnji glavni seji, ki se nikakor ne dajo več nadalje odmikati; to je zadržati društva; ker pravim za dobrobit društva, je torej gotovo vsakega člana dolžnost, da sam o tem razpravlja, da ne bo kdo potem rekel: to, ali ono ni prav narejeno; ko bi bil jaz na seji, jaz bi tega nikakor ne dovolil. Torej zopet vzrok, da gotovo vsi pridete in si pravila za prihodnje leto napravite taka, da bodo odgovarjala po vsem času in okoliščinam ter v zadovoljstvo vsakega posameznega člana in ravno tako da se izvoli v odbor nepristranske člane, ki bodo delovali za društvo, ne pa za osebne koristi in to je mogoče le, ako se vsi seje in volitve udeležite, ker ako se vsi člani ne udeležite, glavne seje in volitve društvenega odbora, ako hočemo da imamo popolni odbor, ker nas je malo prav gotovo, da mora vsak prisotni član kako službo prevzeti, ako je sposoben zato ali ne.

Dobro, mi je znano, da marsikateri izmed tistih, ki ne pride velikokrat na društvene seje je sposoben za izvrševanje najtežjih društvenih poslov; samo malo več zanimanja je treba ne pa misliti da naj drugi dela. Držimo se gesla: Vsi za enega, eden za vse!

Torej bratje, glejte da bomo vsi vredni besede brat. Še enkrat vam člane našega društva opozarjam, na prihodnjo glavno letno sejo; seja se začne eno uro poprej kakor po navadi, to je ob 7.

uri zvečer v navadnih prostorih prvo soboto v mesecu, to bo dne 6. decembra.

Sobratski pozdrav na vse člane in članice K. S. K. Jednote, kakor tudi našega društva in ker narveč sreče pri volitvah.
Anton Kraševac, tajnik.

Iz urada društva sv. Jožefa št. 103 K. S. K. J. Milwaukee, Wis.

Tem potom naznanjam vsem članom gori imenovanega društva, da se je na zadnji seji dne 1. nov. sklenilo, da bo letošnja glavna seja v soboto, dne 6. decembra ob 7. uri zvečer.

Nadalje je bilo sklenjeno, da se morajo te seje vsi člani udeležiti, ker je letna, ali glavna; kdor se iste ne udeleži, bo moral plačati \$1. — v društveno blagajno. Torej prosim člane, da to naznanilo blagovoljivo blagohotno vpoštevate.

Sobratski pozdrav
Louis Sekula, tajnik.

NAZANILLO.

Vsem članom društva sv. Petra št. 113 Denver, Colo.

Vsakemu je že dobro znano, da se bliža konec poslovnega leta 1919 in se bo treba vsled tega pripraviti na delo, ki nas čaka v decembru na glavni letni seji pri volitvi novega društvenega odbora za l. 1920, to bo dne 11. decembra.

Zatorej so vsi bratje uljudno vabljani, da se te seje polnoštevilno udeležite, da nam bo mogoče izvoliti dobre in večše uradnike, ki bodo gledali za korist in napredek društva in naše dične Jednote.

Ob enem naznanjam tudi, da je bilo na zadnji mesečni seji sklenjeno, da vsak član ki se ne udeleži prihodnje seje, plača 50c kot prispevek v društv. blagajno, izvzeta je le bolezen. Zatorej pridite vsi cenjeni bratje 11. dec. na to sejo, da ne bo treba nobenemu plačati teh 50c. Pričetek seje bo že ob sedmi uri zvečer, ali eno uro prej, kot običajno.

Sobratski pozdrav
Josip Erjavec, I. tajnik.

NAZANILLO.

Vsem članicam društva "Kraljica Majnika", št. 157 K. S. K. J. v Sheboygan, Wis. na znanje, da bode glavna seja 11. decembra v četrtek, ne v sredo, kot običajno.

Vse članice torej prosim, da pridejo zanesljivo na to sejo.
Sosesterski pozdrav
Mary Prislund, tajnica.

ZAHVALA.

društvu sv. Marije Magdal. št. 162 K. S. K. J. Cleveland, Ohio.

Podpisana si štejem v prijetno dolžnost, da izrekam na tem mestu vsem članicam gornjega društva srčno hvalo, ker so mi dale tako lepo prilžnost za izdelovanje nove društvene zastave, koje slika je bila priobčena v zadnji številki "Glasila."

Zaeno se tudi topla zahvaljujem sosestram našega društva za tako krasno in dragoceno darilo, podarjeno mi za spomin.

Mojim sosestram želim, vse najboljšee, društvu pa, da bi vedno napredovalo, kar bo v ponos K. S. K. Jednote.

Hvaležno Vam udana sosestra
Frances Veljak,
5901 East Prosser Ave, Cleveland, Ohio.

ZAHVALA.

Tekom dolgih let se prvič oglašam v našem "Glasilu K. S. K. Jednote" v kar me je napotil slučaj moje zadnje hude bolezni.

Tekom mojega dolgoletnega bivanja v Chicagu sem že veliko poskusil v občevanju z Amerikanskimi podpornimi društvi. Tako spadam k enemu izmed teh že celih 32 let, da sem vplačal gotovo še celo posmrtno. Sedaj ko sem zbolel in prosil podpore, so mi isto odklonili, ker je njih bolniška blagajna prazna.

Rojaki in rojakinje! Bodite v tem oprezni, ter pristopajte edinole k domačim, ozir. našim slovenskim Jednotam ter društvom. Bodite previdni, da se ne boste enkrat késali kakor jaz, ko sem plačeval toliko let v neko ameriško Jednoto, pa nisem dobil niti centa podpore. Držite se gesla: Svoji k svojim! Pred vsem priporočam za pristop društva, spadajoča h K. S. K. Jednoti. Kaj so slovenska podporna dru-

štva sem se do cela prefrical v moji minuli boleznii. Prejel sem od njih vso podporo točno izplačano, poleg tega so me pa hodili tudi sobratje redno obiskovat. Iz celega sreca se torej zahvaljujem cenj. društvu sv. Stefana št. I. K. S. K. J. in dr. sv. Jurja št. 960 C. O. F. za njih pozornost, podporo ter obisk od strani članov. Osobito lepa zahvala sobratu J. Petrovčiču in njegovi ženi, dalje Mrs. Matildi Duller, br. Mart. in Antonu Klemenčiču ter br. Mart. Kremencu za njih večkratni obisk v moji boleznii. Bog Vam tisočkrat povrni!

Hvaležno vdani Vam
John Kumar.
Chicago, Ill. 24. nov. 1919.

So. Chicago, Ill.
Dragi sobrat urednik:
Presim, priobčite teh par vrstic, da nekoliko naznanim o delavskih razmerah v naši South Chicagi. Z delom se ne moremo nič pohvaliti, ker vlada se vedno strajk v tuk. rudotopilnicah in jeklnah.

Omeniti moram, da se je dosti strahopetnežev podalo nazaj na delo, ker so se ustrašili "bossa". Ti možakarji hodijo okoli in strašijo delavce: "Če ne greš takoj nazaj v tovarno, ne dobiš več dela!" Ker pa taki delavci nimajo nobene korajže, jih prevzame strah, da grede "bossu" peto lizat. Žal, da imamo takih izlajalcev dosti v naši naselbini! Pa nas je pa še tudi dosti takih ki ne stojimo na strani takih zapeljivcev, ali kompanijskih "dog catcherjev".

Dragi mi tovariši delavci! Stojno čvrsto proti našim sovragom kapitalistom in neprestrašeno, da bo enkrat naša zmaga za boljšo bodočnost. Ne vstrašite se torej kaknega "pol bossa", če vam tako, ali tako grozi; s tem Vas hoče le ujeti v svoje mreže. Držimo se trdno v borbi za naš kruh, dokler ne zmagamo!

K sklepu pozdravljam vse slovenske stavarje širom Amerike, ter jim želim, da bi srečno prešli to trnjevo pot!

Frank Gorenc.

Canonsburg, Pa.

Spoštovani sobr. urednik:
Sprejmite ta moj prvi dopis v "Glasilo", čeravno ni v taki obliki, kot so drugi. Jaz sem namreč ameriški Slovenec ter nisem nikdar hodil v kako slovensko šolo; pisati znam le toliko, kar me je moja skrbna mati naučila.

Tukaj, pri nas se dela v tovarnah vsak dan, ker spadajo vsi delavci v unije; le premogarji "štapajo", kakor povsod, ker še ni stavka končana.

V prvi vrsti sem se namenil opisati sv. misijon, katerega smo imeli v Canonsburgu od 10. do 16. novembra v irski cerkvi sv. Patrika, katerega je vodil Rev. K. Zakrajšek O. F. M. Misijona se je vdeležilo jako veliko Slovencev; pa še več bi jih bilo lahko. — Kaj se hoče? Siliti se jih nemore, ker ima vsak svoje prepričanje in svobodo!

Sv. misijon se je vršil v najlepšem redu. Tako lepih pridig še nisem nikdar slišal kar sem živ. Bil sem že pri angleškem misijonu, pa tam ni bilo tako ganljivo kot pa pri tem. Vdeležili so se ga tudi Angleži in Slovaki. Prvi so rekli da jim je žal, ker ne razumejo tako fmeiga in vrliga pridigarja, kot je bil misijonar Rev. Zakrajšek. Ko je bila na nedeljo pridiga za Slovake so se ti tudi izrazili, da tudi še niso čuli takega misijonarja. Ameriški Slovenci smo lahko ponosni na tako izbornega pridigarja, katerega hvalijo celo drugi narodi.

Misijon je bil zaključen na nedeljo dne 16. nov. ob 3. uri popoldne ob veliki vdeležbi vernikov. Ta dan bomo ohranili vsi v vednem spominu.

Prisrečna hvala torej Rev. K. Zakrajšku, da je vrišel tako daleč k nam ko smo želeli imeti misijon. Bog mu bodi plačnik.

Končno še omenim, da naše društvo sv. Jeronima št. 153 K. S. K. J. lepo napreduje, ker ima vedno več članov.

Sobratski pozdrav do vseh članov in članic K. S. K. J.
Anthony F. Bevec, mlajši.

VABILO NA SEJO.

Odbor Zveze Jugosl. Žen in Deklet v Chicagu s tem uljudno vabi vse članice na prihodnjo redno mesečno sejo, ki se vrši v četrtak,

dne 4. dec. ob 8. uri zvečer v Slov. cerkveni dvorani.
Pridite vse, da se pomenimo o važnih točkah glede bližajoče se naše gledal. igre in veselice v korist slepih vojakov v Sloveniji. Igra se vrši dne 28. dec. t. l. v Hoerberjevi dvorani.
Z narodnim pozdravom
Odbor Z. J. Ž. I. D.
Chicago, Ill.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Povodom bližajočih se glavnih (letnih) sej nam je došlo za to izdajo izvanredno veliko društvenih naznanil pa tudi nekaj drugih dopisov.
Naznanila, oziroma oklice za sejo, prvo nedeljo v tekočem mesecu smo priobčili, objave za kasneje se vršče letne seje pa sledijo v prihodnji številki.

Pismo iz stara domovine.

Sobrat Frank Slak v Pueblo, Colo., nam piše sledeče:
Cenjeno uredništvo:
Prosim Vas, da priobčite to pismo v "Glasilo", katero sem prejel od bratove žene po dolgem molku, celih 11 let. Vesel sem bil, ko sem po tako velikem presledku dobil zopet poročilo iz domačega kraja. Morda je tudi kaj rojakov širom Združenih držav, katere bodo zanimale te vrstice: Šent Vid pri Zatični, Jugoslavija, dne 29.-oktobra 1919.

Dragi prijatelj:
V začetku mojega pisanja te prav lepo pozdravim jaz in vsa moja družina. Tvojega zadnjega pisma sem bila zelo vesela. Dragi France! Pisal si bratu. — Pa, prav žalostno novico ti moram naznaniti, da brata ni več med živimi; umrl je dne 7. aprila l. 1915; bolehal je 2 leti na železdu. Druga žalostna novica je ta, da so moja mati umrli 26. jan. 1917. Tretje žalostno poročilo je pa to, da je moj sin Alojzij umrl leta 19. okt. ravno isti dan, ko sem prejela tvoje pismo. Pokojnik je bil star 16 let; prišla je bolezen, ki ga je v devetih dnevih vzela. — Lahko si predstavljaš, kako je pri nas sedaj hudo, da hujše ne more biti, ker smo izgubili toliko naših dragih.
Hvala Bogu, imamo vsega dosti, le žalost nas vedno tare. — Vprašas me, kako je kaj doma? V Duleh je še vse po starem. Mati so še živi in dobro se imajo ker so poravnali ves dolg. En travnik so prodali še pred vojsko za 3 tisoč goldinarjev.
Urša ima hčerko, staro 11 let; mož ji je pa umrl. Marsikaj so se spremenilo v tvoji vasi. Jurja je tudi vojska vzela. Tako se je tudi v naši vasi marsikaj spremenilo: Mačkov Tone je umrl in Pavlaova mati. Matevža je tudi vojska vzela. Kozlevski oče so umrli. Miha se je oženil v Pristavo h Koševski, sedaj je pa na Ruskem ujet. Janez se je oženil, ima že 4 hčere in 1 sina; Jože je pa še doma.
Pri nas v Jugoslaviji je sedaj strašna druginja. Kilogram usnja velja 200 kron; meter kotnine 40 kron; par volov sedem tisoč gld.; ena kila cukra K 14. — pa se ga še na karte ne dobi; en liter vina velja 20 kron; 1 l. žganja 80 kron.
To so vse važne novice, razložene na kratko.
Z iskrenim pozdravom od nas vseh,
Franca Čebular.

PROŠNJA IN POZIV.

Uredništvo "Glasila" je prejelo zopet od jugoslovanskega poslaništva v Washingtonu sledeči dve prošnji za pojasnilo kakor sledi:
"Kdo ve bolj podrobno, v katerem mestu in kedaj je umrl rojak Janez Petrina iz Rečice, okraj Gornji Grad, na Spod. Stajerskem. Rojen je bil l. 1897. Umrl je baje kot rudar v Canon City, Colo., ali v Dacono, Colo." Poslaništvo je naproseno, da neke oblasti v stari domovini, da naj preskrbi mrtvaški list pok. Janeza Petrina.
"Kdo ve kaj podrobno o rojaku Frank Roškarju, ki je umrl dne 16. januarja l. 1911 v bolnišnici sv. Franciška v Lichfield, Ill. Jeli dotičnik spada h kakim Jednoti? Ali je zapustil kaj premoženja?"

Pojasnila naj se izvoli poslati: Uredništvu Glasila K. S. K. Jednote, 1951 W. 22. Place Chicago, Ill.

OBLAČILA ZA JUGOSLOVAN-SKE OTROKE.

Foreign Language Governmental Information Service, Yugoslav Bureau, New York, N. Y.

V zvezi s pomožno akcijo American Relief administracije, European Children's Fund, smo prejeli sledeče:

Razmere glede oblačil v Jugoslaviji se niso nič kaj zboljšale z ono hitrostjo, kakor se je pričakovalo. Vojaki so še vedno nastanjeni po prepornih mejah in radi tega se ni mogla industrija še povspeti. Treba najprej rekonstruirati železnice in sredstva za promet. Strgane telefonske žice, ki ležijo ob cesti, rabi ljudstvo mesto vrvi, katerih je veliko pomanjkanje. Mala količina oblačila slabše vrste, ki se nahaja na trgu, ne zadostuje za potrebe vsega prebivalstva in cene so razun tega take, da večina ljudi ne more kupiti obleke.

Taka poročila je dobil naravnost iz Jugoslavije American Yugoslav Relief, 511 Fifth Avenue, in American Relief Administration European Children's Fund poročila, da po njegovem mnenju je najmanj 40,000 otrok v Jugoslaviji v največji potrebi za oblačila. Mr. Hoover je mnenja, da je treba še povišati to število z ozirom na podvojene težkoče, ki morajo nastati vsled zime.

Da se tej potrebi opomore, namerava se nabaviti roba za oblačila, ki naj se tja pošlje in tam se izdelava v smislu lokalnih potreb in po kroju kakor si ljudje želijo.

Prispevki k American Yugoslav Reliefu, 511 Fifth Ave., New York City do novembra 19, 1919.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes entries for New Bedford War Fund Assn., California Committee for Relief in Serbia and Northern France, Miss Christina Miklus, Brooklyn, N. Y., and a total sum of \$307,335.88.

POROČILO American Relief Shipment-a za Chicago Ill.

Kakor že na tem mestu poročano, je bil rok za nabiranje in odpošiljatev zabojev iz našega mesta pod vodstvom Am. Relief Shipment (S. N. Z. in Z. J. K. D. Cleveland, O.) zaključen s 15. novembrom t. l.

Ravno isti dan je bila poslana v New York po Am. Railway ekspresni družbi cela pošiljatev: 147 zabojev, 44 velikih in 103 mali.

Skupna teža teh zabojev je znašala 24,844 funtov; skupna vrednost pa \$27,772. (Dvajset sedem tisoč sedem sto sedemdeset dva). Po sedanjem kurzu \$133.00 za K10,000 znaša ta vrednost v kronah K2,088,000.00. (Nad dva milijona kron!) Za tovarnino iz New Yorka v staro domovino se je vplačalo \$3975.05; za ekspresne stroške iz Chicaga v New York se je vplačalo \$726.12; za ekspresne stroške je moral zastopnik Iv. Gottlieb doplačati \$11.66 zaradi večje deklaracije vrednosti blaga pri zavarovalnici.

Nadzorniki so dne 25. nov. t. l. pregledali vse zastopnika, ter našli iste v popolnem redu.

Razdelitev zabojev po posameznim okrajih je sledeča: Na Gorenjsko je naslovljenih 50 zabojev; na Dolenjsko 40; na Notranjsko 11; na Štajersko 12; v Ljubljano 11; in Prekmurje 8 in na Hrvaško 15; skupaj 147; poleg tega so razne stranke iz Chicaga poslale naravnost v New York kakih 50 zabojev.

Slovenska naselbina v Chicagu je lahko ponosna na to pošiljatev. Bilo je zopet dosti kričanja od strani naših nasprotnikov, pa vse smo srečno prestali z resno in do bro voljo.

Če bi bili delali vsi ameriški slovenski listi primerno reklamo v to svrhu, bi šlo zopet iz Chicaga, tako tudi iz drugih slovenskih na selbin še enkrat toliko zabojev v staro domovino. Posebno zgagar pri "G. N." je imel pri tem zopet svoj umazan jezik, da se je vedno norčeval nad tem človekoljubnim delom. Menda ga je bolelo sree, ker so naši rojaki žrtvovali toliko svote v korist svojcem namesto da bi jih bili poslali s posredovanjem njegovega lista v obliki "krona" v staro domovino?

O krščanski izobrazbi. Čast starišev v božjem zastopništvu. Iz angleščine prevedl Avg. F. Florjanc.

(Dalje.)

Nevidni angelj varuh zamore veliko stori, največ izmed vseh; vidni angelji varuhi otrok ste pa vi, stariši, posebno ve, matere. Zaradi tega varujte se ne previdnosti in neskrbnosti!

Glejte na primer mater, ki je vzela svoje dete s sabo v postelj. Črez par ur se prebudi in vidi, da je njeno dete — moj Bog! — mrtvo. Ona ga je nevedoč v spanju zadušila. Tukaj je zopet druga mati, ki hiti iz hiše, da bi spregovorila par besed s sosedo. Ravno koliko besedi je iz tega sledilo, mi ni znano. Naenkrat zasliši svoje dete kričati in hitro leti pogledat v hišo, kaj se je pripetilo? Ko vstopi vidi, da je dete prevrnilo stolec in je z stolom vred padlo zadaj za vročo peč in bode zaraditoga gotovo pohabljenjo na svoje celo življenje. Druga mati zopet gre neko popoldne obiskovat prijateljico. Gotovo obiskovat prijateljico ni greh samo ob sebi toda njen obisk trpi precej časa. Pri prijateljici je pila kavo in vino in med tem sta se pomenkovali, da je čas hitro potekal in vse nazaduje je bila zelo pozna za domu. Mislija je da je doma vse prav. Malo dete je ravno kar dala spat, ko je zapustila dom, in pet letnemu sinku in sedem let stari hčeri je tudi strogo zapovedala, da morata dobro varovati deteta. Otroci so otroci! Ko se mati vrne domu, najde stvari precej drugačne, kakor si je pa mislija. Malo dete si je zlomilo roko in nogo in na znotraj je tudi težko poškodovano, in tako bode moralo zaradi materine neskrbnosti, trpeti posledice skoro celo svoje življenje.

So bi to prazne izmišljotke, ali so to resni dogodki življenja? O stariši, očetje in matere! Razumite in dobro premislite vaše dolžnosti in jih potem tudi spolnjujte. Drugače bi vi veliko boljše storili, ako bi nikdar ne postali stariši! Vaše veselje in mir, blagoslov in zveličanje, začasno in za vedno je odvisno od vestnega izpolnjevanja vaših dolžnosti in tudi na življenje in zdravje vaših otrok.

III. POGlavJE. Zdravje in začasni dobrotit otrok. Delavnost in varčevanje se mora vaditi v mladosti.

"Nemo unquam carnem suam odio habuit. Sed nutrit et fovet eam." — (Eph. 5, 29.)

Nikdar še ni kedo sovražil svojega mesa, nego ga braui in goji." — (Efiž. 5, 29.)

V naravnem redu zemljskega bivanja, sta življenje in zdravje najvišji dobroti. Podeljeni sta od vsegamogočnega Boga in ohranjeni po stariših, kateri morajo kot zastopniki in sredstva Božja, gledati na obe. Glavni in prvi nauk, kateri vas more varovati v tej okerbi se glasi: "Držite sami sebe daleč proč ob pregrešnosti, in posebno grehov strastij, n. pr. nezmerčnosti in nečistosti." Četudi nečisti duh zna olajšati te vrste grehe s par kapljicami telesnih poželjivosti, ki zraven tega ni samo smrtni strup za dušo, temveč tudi za zdravje in življenje. Ako stariši, ako očetje in matere, kar se tiče grehov storjenih pred zakonom, okužijo in zastrupijo sami svoje meso in kri in skozi vedne neprenehajoče grehe v zakonskem stanu, nadaljujejo to izvrševanje zastrupljenja, potem se ni treba čuditi, ako otroci in otrok otroci rastejo vedno slabši in ubožnejši. Že v tem smislu so resnične besede: "Kdor seje v svoje meso bo žel pogubo od mesa, a kdor seje v duhu od duha bode žel vedno življenje." (Galat. 6, 8.) Ta poguba pride na starše in skozi njih, na njihove otroke, deloma direktno, kot naravna posledica, deloma indirektno, kot začasnica od vsegamogočnega Boga poslana kazen. Ako bi mi ne imeli svoj približno nobenih strasti ljubečih in nečistih starišev, tuda bečih in nečistih starišev, tuda žene stariše, potem bi se življenje in zdravje prihodnjih rodov čunovito izboljšalo. Nikar ne mislite, da veliko več trdim kakor pa te, da veliko več trdim kakor pa te,

je resnica. Osebna in zadnja vesoljna sodba vam bode odkrila resnico, ob kateri se boste čudno gledali eden drugega. Zato, mladeniči in mladenke, očetje in matere trdno se držite, saj od sedaj naprej naukov, po katerih boste zamogli reči: "Proč od nas z grehi mesnih poželjivosti, nezmerčnosti in nečistote."

S temi najvišjimi načeli so namreč, združene mnoge gotove dolžnosti. Pazljivo se je treba varovati in se stražiti; to velja posebno materam, o katerih smo že govorili.

Premislimo danes: 1.) Par drugih osebnosti, katere lahko izgledajo malenkostne, toda so važne v dvojnem oziru, v življenju in v zdravju.

2.) Glavne zahteve starišev za preskrbovanje začasnega dobrotitja njihovih otrok, posebno dolžnosti delovanja in varčevanja.

1.) V prvem oziru je važno, da stariši izučijo svoje otroke, da pazijo že od zgodnje mladosti na pravi red v spanju, jedi in pijači. To je zelo velikega in v največjih slučajih, nadkraljujočega vpliva v duševnem in moralnem oziru otročjega življenja; kajti ako se mali otroci ob strani matere in očeta niso naučili reda v tem oziru, tedaj se znajo zarediti v meso in kri vsakovrstne grde strasti in poželjivosti. Nadkraljevale bodo voljo, ter jo s tem ugrabile in zaslužile vselej, kadar bi imela biti prosta. Mali dečki in deklice bodo zrastle bodoči moške in žene, ki nimajo nobene moči premagati sami sebe, tudi v najmanjših slučajih, kateri kot nervozni bojzljivi se bodo vrgli v roke nečistosti in mesnih poželjivosti. Potem gotovo ljubezen do krščanstva, ki je vera križa zatajevanja in sebe zanikanja, mora priti proti koncu.

Moj namen ni razpravljati danes o tem, temveč nadaljujmo s prejšnjo vsebino. Red spanja, pri jedi in pijači gotovo tudi pespešuje velik vpliv na ohranjanje moči, utrjenega življenja in zdravja. Ako otroci od tretjega do četrtega leta spijo predolgo in brez vsakega gibanja, se navadno razvijajo v leno kilavo mesno maso brez vsake čilosti in marljivosti. Toda, ako so s strogo nepremično roko in, ako je potreba tudi s palico, — navajeni iti k pokojju in vstati ob določeni uri, zaradi tega, da se ne navadijo več nego od osem do devet ur spanja, se bodo razvili v krepke mladeniče in mladenke.

Še bolj * se bo ta red uvideval pri pravočasnem prehranjevanju, jedi in pijači. Redne jedi v jutru, popoldne in zvečer, med tem ob desetih predpolodne in o pol štirih popoldne mali prigrizek, kakor se navadno daje otrokom in ničesar drugega bi ne smeli dati in pripustiti svojim otrokom. Kar je več in čez mero, posebno grda nava da lizanja, prežvekovanja vseh vrst slaščic, katere imajo zraven vseh drugih posledic v sebi več ali manj strupenih tvarin, se mora prepovedati kot nezdrave. Otroci, kateri imajo ves dan polna usta, so podvrženi nezdravemu okusu do jedi. Kar jedo jim ne služi za okrepitev moči v kosteh njihovih teles in za povzročitev rasti, toda njih samo napolnjuje z zauživanjem bacilov mnogih bolezni. Nek zelo izkušeni zdravnik mi je pred kratkim pravil sledeče: "Ako bi ne bilo toliko brezpotrebnega popivanja in obedovanja, posebno med mladino, bi mi zdravniki ne imeli polovico toliko dela; in ako hočeš opazovati, bodeš na prvi pogled opazil, kako otroci rojeni v tej deželi, starišem, ki so se preselili iz stare domovine, postajajo čedalje bolj in bolj mehkužni in bolelni na telesu, ter v šestnajstih, osemnajstih in dvajsetih letih nimajo še polovico moči in utrjenosti kakor stariši. Prav gotovo, da napaka ne leži vsem in samo v podnebbju. Glavni vzrok je nered v obedovanju in v pijači, kateri se nadaljuje od dne do dne, od zgodnjih otročjih let."

Drugi vzrok zamore zopet najti v tem, da je navadna krepčilna in okusna hrana, katero skrba mati, kot izkušena in varna kuharica pripravlja za svoje domače — nadomeščena z ničred-

nimi, tudi najnevarnejšimi sladčinami in "pacarijami," katere stvari toliko mater gotovo brez vsakega truda, toda ne brez malih stroškov dobiva v prodajalnah. Stvari te vrste so že zdavnej kuhane in pripravljene in niso nikdar tako tečne in okusne kakor one ravnokar kuhane. Gotovo pridna, ljubeča mati ne bode storila tega, temveč bode skušala pripraviti z vsemi svojimi sredstvi hrano, ki je okusna in zdrava in nazadnje tečna; one matere nasprotno pa ne ljubijo zdravja svojih domačih, ter raje hodijo v vas k sosedom ali po raznovrstnih zabavah in v kinogledališča namesto da bi kuhale in stregle svojim domačim tako, kakor se spodobi. (Dalje prihodnjič.)

Trinerjev stenski koledar 1920 prekaša vsa pričakovanja.

Trinerjevi stenski koledarji so bili vedno krasni; vendar prekaša najnovejši koledar za leto 1920 vse svoje prednike. "Civilizacija in zdravoslovje pozdravljata Ligo narcodov" je vsebina slike na tem koledarju. Novo, boljše življenje vstaja iz razvalin; v številni polni vrsti boš našel tudi narodno zastavo tvoje rojstne domovine, ali domovine tvojih starišev. Peinajst malih ličnih slik ti predstavlja ves proces pri izdelovanju Trinerjevega ameriškega grenkega zdravilnega vina in drugih izbornih Trinerjevih zdravil — od nabiranja zdravilnih zelišč (rož) do domačega razpošiljanja in eksporta v inozemstvo. Pošljite 10 centov v pokritje poštinih stroškov! — Joseph Triner Company, 1333—43 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE.

Stara navada je že, da pošiljajo ameriški rojaki svojcem v starem kraju denarna darila za vsake praznike. Ta darila so bila vedno sprejeta z največjim veseljem, a letos bo to v toliki večji meri, ker je potreba toliko večja. Vsaka pošiljatev potom moje tvrdke je popolnoma varna pred izgubo in bo dospela na svoje mesto v najkrajšem, pri sedajnih razmerah možnem, času.

Table with 2 columns: Amount and Price. Includes entries for 100 kron, 200 kron, 500 kron, 1000 kron, 5000 kron, 10000 kron, 25000 kron, 50 lir, 100 lir, 500 lir, 1000 lir.

POTOVANJE V STARI KRAJ.

Štrajk v New Yorkem pristanišču je končan. Promet z Evropo se zboljšuje in prihaja nazaj v stari tir. Z 21. novembrom se ima pričeti reden tedenski promet na Francoski liniji. Kdor želi biti za Božič doma, naj takoj piše ali pa pride na spodaj navedeni naslov.

POTNI LISTI. Onim ki nečajo sami imeti tega posla preskrbim potne liste v kratkem času.

LEO ZAKRAJŠEK
70 — 9th Ave. New York, N. Y.

First National Bank CHISHOLM, MINN.

Glavnica in preostanek \$100,000.00

Skupno premoženje \$1,500,000.00

Nasvet starišem: — Vaši otroci rasejo in bodo kmalu potrebovali izobrazbe. Prihranite si nekaj malega vsak mesec, naložite svoto v našo veliko in močno banko, in ko bodo Vaši otroci dovolj stari, boste imeli za njih izobrazbo dosti denarja. S tem boste izvršili svojo dolžnost napram njim, da Vam bodo otroci enkrat v zabavo ter ponos. Vaš domačin, ali rojak Jakob Osbolt Vam bo ves ta načrt razložil; zglasite se torej pri njem.

Banka je odprta vsak dan od 9. do 3. ure, ob sobotah pa tudi zvečer od 7. do 8.

MI POŠILJAMO DENAR NA VSE KRAJE JUGOSLAVIJE.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.
Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih država
ameriških.
Uredništvo in upravnništvo: CHICAGO, ILL.
1951 West 22nd Place, Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člana, na leto.....\$0.96
Za nečlane.....1.50
Za inozemstvo.....2.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA
Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE: CHICAGO, ILL.
Phone: Canal 2487.

Subscription price:
For Members, per year.....\$0.96
For Nonmembers.....1.50
For Foreign Countries.....2.00

Važna seja.

Poročilo Narodnega odbora za organiziranje kovinskih delavcev.
(Izvirno poročilo.)

Pittsburgh, Pa., dne 25. nov. 1919.
Narodni odbor za organiziranje kovinarskih (železarskih in je-
klarskih) delavcev je imel večeraj, dne 24. novembra 1919, največjo
sejo v svoji zgodovini in vsaka važna točka je bila sprejeta z velikim
navdušenjem.

Odbor se je posvetoval samo malo časa, med tem ko so poroče-
valne agencije jeklarske družbe zopet delovale po svojem znanem
kopitu. Raznesle so namreč neosnovano govore v svet, da name-
rava Narodni odbor kovinskih delavcev stavko preklicati. Vsled za-
hteve vodij stavkarjev, tako tudi delavcev samih, da naj se da končno
izjavo o položaju sedanje stavke, se je na tej seji Narodni odbor so-
glasno izrekel, da se mora z jeklarsko stavko tako dolgo nadaljevati,
kolikor časa bo treba, da se doseže zmaga. Označeni Narodni odbor
jeklarskih delavcev je podal to važno izjavo v javnost vsled tega, ker
so nekatere jeklarske družbe s svojo propagando hotele zanesti strah
in nesoglasje med stavkarje.

John Fitzpatrick, načelnik Narodnega odbora za organiziranje
kovinskih delavcev poroča o tem sledeče:

"Nedostatki in pomanjkljivosti so med našimi stavkarji zelo
redki. Vsa čast in slava torej jeklarskim delavcem na stavki vsled
njih vstrajnosti. Čast osobito prizadetim stotisočim in stotisočim ino-
zemskim delavcem, katere so Garyjeve častnikarske agencije zaniče-
vale ter preganjale. Železovarne, ki sedaj poslujejo, imajo okrog 75
odstotkov delavcev, sestavljenih iz samih stavkokazov, postopacev in
barab. Vsi ti so neizkušeni pri delu in "zeleni"; izmed teh je skoro
polovica zamorec. Tovarne železa so popolnoma disorganizirane in
opešane, da ne morejo producirati niti 20% normalnih produktov je-
kla. Po natančnem pregledu cele situacije lahko brez pretiravanja
povdarjamo, da imajo jeklarne v posameznih slučajih komaj tri čet-
rtine normalnega števila delavcev. To poročilo se je vzelo na znanje,
nakar je bila ta seja zaključena. Naj nas navdaje torej ponovni po-
gum v boju napram Garyzmu do konec in v zavesti, da lahko držimo
jeklarne izprte ter ovirane, dokler časa bo treba do zmage. Produkcija
jekla ni niti za četrti del normalne količine; to malo produkcije la-
hko držimo in jo bomo tudi držali.

In najsi bo že Garyju znano ali ne, — disorganizacija, odklonitev,
tratenje in škoda v jeklarski industriji bodo še toliko časa na dnevnem
redu, dokler ne bo ta stavka poravnana s tem, da se nam dovoli
zahtevane delovne ure in plačo; to zahtevamo s človekoljubnega ame-
riškega stališča. Med tem časom je ameriška industrija dolžna hvala
Garyju za prestano škodo in izgubljeno lepo priliko, da bi se bila ta
industrija zanesla zopet v tuje države. Ameriška industrija je to red-
ko priliko izgubila, ker se g. Gary ni hotel pogajati z njegovimi de-
lavci, ali njihovimi zastopniki."

Wm Z. Foster je omenil o tej seji o jeklarski stavki sledeče:
"Seja Narodnega odbora je bila tako polnoštevilno obiskana, kot
če nikdar prej. Naredili smo splošen pregled o situaciji širom držav.
Pregledali smo pogoje vsake naselbine in jeklarne iz vsakega kraja.
Ko smo vse te podatke skrbno preštudirali in presojali, smo prišli do
soglasnega zaključka, da naj se z jeklarsko stavko še nadaljuje. Da-
lje smo na tej seji presojevali vsak slaboten madež. Skupno mnenje
našega odbora je bilo, da je položaj naše stavke zelo povoljen.

Naši možje ne odnehujejo, ampak drže skupaj. Ni jim na misel,
da bi odnehali. Vsled tega naša dežela ne more dobavljati jekla. Jek-
la se ne more producirati s "skebi". Čeravno se vali dim iz nekate-
rih jeklarn, je produkcija po vseh občutno nizka, ponekod celo zane-
marjena, ker se dosti slabo narejenega materiala tovarnarjem vrača;
to nam skoro sleherni dan železniške družbe poročajo. Naj le izdelu-
jejo torej toliko tega skebskega materiala, kolikor se jim zljubi; s
tem uničujejo le tovarne, stroje in material. To znajo dobro jeklar-
ske družbe, pa tudi mi.

Nihče bi si ne mogel tega prej predstavljati, da bo mogoče tako
veliko stavko toliko časa nadaljevati, oziroma vzdržavati s tako za-
vestjo, odporom in neomajanimi možmi."

Gregorčičeva pesem "Sam" v angl. prevodu.

Eden izmed najlepših pesniških biserov pokojnega goriškega
slaveca Simon Gregorčiča, je nedvomno njegovaj, v srce segajoča pe-
sem "Sam", ki se zaključuje s splošnoznanim klicem:

"Odpri srce, odpri roke!"

Čuli smo še v stari domovini, da je ta pesem že prestavljena v
več svetovnih jezikov.
Dne 29. nov. t. l. je prejel urednik "Glasila K. S. K. Jednote",
od znanega rojaka Walter Predovicha iz Ljubljane kratko pismo, spi-
sano na zadnji strani lista papirja s slovenskim tiskanim besedilom
"Sam-a" in angleško prestavo. Angleško besedilo ni sicer v pesniški
obliki, ali ritmu, vendar je pa ta dobredna prestava izborna pogo-
dena. — Označeno pismo je romalo iz Ljubljane do Chicaga ravno
15 dni.

O tej pesmi, oziroma prestavi piše g. W. Predovich sledeče:
Ljubljana, dne 14. novembra 1919.

Na tem listku papirja vidite angleško prestavo Gregorčičeve
pesni "Sam." Avtorjeve črke J. W. W. značijo prevajatelja J. W.
Willes-a, angleškega kapitana, ki je živel v Belgradu zadnja 3 leta.
Jaz sem se sestel z njim svoječasnno v družbi g. Dr. Bogumil Voš-
njak-a. G. Willes je razdelil zastoj na tisoč takih listkov, ali pro-
izvodov.

Ali bi ne bilo umestno, da bi naš prijatelj Ivan Zorman sledil te-
mu, ter naj bi obelodanil vse, do sedaj v angleščini prestavljene znane
slovenske pesmi!
Prosim Vas, opozorite ga na to in vse drugel! Mala knjižica, ki
bi vsebovala kak ducat, ali dva — najboljših slovenskih pesmi, pre-

stavljenih po g. Zormanu na angleščino, bi šla za med (strd) med
ameriškim ljudstvom.
S pozdravom, vdani vam

"S. H. S." W. Predovich.

English Renderings, No. 52.
Simon Gregorčič (Slovene).

Simon Gregorčič, next to Prešern the most eminent Slovenian
poet, was born in 1844 in a village in Goriška. He died in Gorica
in 1906.

SAM.

Gorje mu, ki v nesreči biva sam!
A srčec ni, kdor srčec vživa sam!
Ima-li bráte, mnogo od nebés,
od brátov né obračaj mi očés!
Duh plemenit sám bo nósil bóli,
a srčec vžival sám ne bó nikóli.
Odpri srce, odpri roké,
otíraj brátovské solzé,
sirótam ólajšuj gorjé!
Kedór pa srčec vživa sám,
naj šé solzé prelíva sám!

Simon Gregorčič.

ALONE.

Alas for him who feeds his grief alone!
Nor happier he who tastes his joys alone!
Hast thou, my brother, many gifts of Heaven,
Then from thy fellows turn not thou away!
Alone the noble mind will bear all pain,
Yet for each joy will seek some mate to gain,
Ope wide thine heart, ope wide thine hand,
And seek to wipe away a brother's tear;
Aid thou the orphan in his pale distress!
He who would take his cup of joy alone,
The cup of sorrow too shall drink alone!

J. W. W.

Ljubljana, 7. Oct. 1919.

O Jugoslovanih in njih kraljevini.

Herman Wendel.

Kakor je konec junija 1914.
po sarajevskem umoru popoino
neznanje srbskega in jugoslovans-
kega vprašanja še le omogočilo,
da se je zanimalo sovražno vojno
razpoloženje, proti "kraljevskim
morilecem", tako je danes neuva-
ževanje in neupoštovanje mlade
jugoslov. države tem bolj pomi-
sleka vredno, ker so prav sedaj
ob koncu nelega sra o mostu od
Berlina do Bagdada dobri odno-
šaji k našim južnoevropskim so-
sedom za nas ne samo gospodar-
ska potreba, da, naravnost, nespa-
metno, ker Beograd, Zagreb in
Ljubljana sedaj še ne zro na a-
tantno politiko z baš donebesni-
navdušenjem. "Mi moramo", ta-
ko je te dni priznal z gorjupim
usmevom eden izmed vodilnih hr-
vatskih listov, računati s tem, da
nimamo mi Jugoslovani to je na-
še kraljestvo SHS nobenega pri-
jatelja med evropskimi vesilani-
mi."

Dobri odnošaji tu in tam pa se
uduše že v kali, ako se javno mne-
nje trudi zatreti v državi SHS ho-
monkula, ki je bil v antantini re-
torti umetno prikrojen za srbsko
gospodstvalnost. Z ustanovit-
vijo kraljevstva SHS se je samo
dejansko uresničila narodna tež-
nja po ujedinjenju, ki je kot
hrepnenje in kopnenje lebdela in
se glasila že mnogo stoletij,
slično kakor nekoč v Nemčiji in
Italiji, v najboljših glavah jugo-
slovanskega naroda, — saj so Sr-
bi, Hrvati in Slovenci eden jedi-
stven narod! — v vseh njegovih
pesnikih in misliljih. Vkljub te-
mu naletimo semtertja na grote-
sko naziranje, kakor da bi se Čr-
nogoreci, ogrorčeni radi "anksije"
njihove zemlje s strani Srbov, yi-
harno oprijemali v imenu samo-
odloče malih narodov ob prestol
poštenjakoviča Nikite. V resnici
pa so Črnogoreci prav tako malo,
kakor recimo prebivalci kneževine
Reus starejša ali mlajša linija
narodnost zase. Oni so najčisto-
krvnejši Srbi. Njihova v vsakem
oziru nemožna posebna državna
eksistena je bila, ako izvzamemo
tudi tu po geslu "divide et impe-
ra" nastopajočo dunajsko politi-
ko, edino posledica dinastičnega
dualizma. Ker je dobil sedaj stari
Petrovič, med kronanimi glavami
vseh časov eden najbolj pre-
tkanih in brezkrupolnih mo-
goteev, zaslužno brco, žaluje se-
daj po njem in po samostalnosti
svoje države — igračice izmed
njegovih izkoriščanih podani-
kov samo mala peščica parazitov,
katerim je polne nasul jásli, da bi
jih s tem pridobil za radevolno
orodje v svoji pohlepnosti po
oblasti. Vsekakor pa pomaga pri
tem vsaj nekoliko še italijanski
imperijalizem, ki je vsled vtelse-
nja Črnogore v kraljestvo SHS,
izgubil v tustu Viktorja Ema-
nuela najzslužnejšega pomagača
v svojih balkanskih načrtih.

V isti papirni koš spada prav-
tako trditve nekega avstrijskega
klerikalnega lista, da se srbski

na Hrvatskem razširjena krilati-
ca: "Z Madjari smo živeli skupaj
800 let, s Srbi pa ne bomo niti 800
dni," kakor tudi pretirano pod-
črtavanje separatističnega delo-
vanja Stepana Radića in njegove
seljačke stranke. Res je, da so
Srbi in Hrvati stoletja ločeno
drug od drugega korakali in bili
razdvojeni po veri, pisavi in zgo-
bovinskih tradicijah. Toda kar
koli jih loči, ni pri vsem tem v bi-
stvu in korenu nobene večje raz-
like, ko med severno in južno
Nemščijo. Delovanje Stepana Ra-
dića, ki odkrito taji narodno je-
dinstvo srbo — hrvatsko - sloven-
skega naroda in ki je naperjeno
proti obstoju kraljevine SHS, je
za naziranje hrvatskega naroda
prav tako malo nevarno, kakor
mutatis mutandis leta 1871 de-
lovanje dr. Sigla v njegovem gla-
silu "Bayerisches Vaterland", ki
takisto ni bil odsev mišljenja in
naziranja bavarskega naroda in
ki tudi ni moglo omajati ustroja
nemškega državnega edinstva. Če
tudi Jugoslovani na ozemlju bivše
avstro - ogrske monarhije še ni
prožet na vseh koncih in krajih s
pristnim državljanjskim ču-
stvom za kraljevino SHS, ker je država
doslej stopala v njegovo obzorje
vedno pod zastavo tujega gospod-
stva, in ker tudi tu dobra stvar
ne napreduje tako kakor bi bilo
želeti, vendar je brezupni zmede-
nec Radić, ki je že jadral z vsemi
vetrovi neškodljiv ne samo zate-
gatelj, ker sedi v varnem zaveti-
šču, marveč še bolj radi tega, ker
se je s svojim ljubimkovanjem z
najhujšim sovražnikom jugoslo-
vanstva, s italijanskim imperija-
lizmom, spravil ob zadnji vinar
kredita.

Rožnat pa seveda položaj Ju-
goslavije tudi ni. Ako se celo ve-
like zmagoslavne države zapadne
Evrope tresajo od vojne mrzlice,
kako bi se potem tega očuvala no-
va država, ki je do polovice sto-
pala skozi peklo svetovne vojne
in skozi vice revolucije, do druge
polovice pa že, celo sedem let ni
videla zatvorjenega Janusovega
hrama. Vsled vojne, gladu in bo-
ležni je Srbija zgubila eno čet-
tinko svojega prebivalstva in je
po triletni sovražni okupaciji iz-
sesana do zadnje iglice. Jugoslo-
vanska ozemlja bivše donavske
monarhije so od avgusta 1914 pod
cesarsko in kraljevo strahovlado
takisto nepopisno in strašno tre-
pla; koliko njenih prebivalcev so
kratkim potom obesili, koliko jih
je sramotno poginilo v raznih
koncentracijskih taboriščih, ali je
potem čudež, da je ob razsulu
habsburškega gospodstva prvot-
nemu kaos sledil recimo legitimni
nered: čete po zemlji hlepečih
kmetov so skušale s krvjo in po-
žarom na svojo pest razlastiti vsa
veleposestva, in tem homatijam v
Hrvatski in Slavoniji so morale z
oboroženo silo napraviti konec
vkorakajoče srbske čete. Ta o-
rožnjaška vloga je odvzela srbski
armadi nekaj listov njenega la-
vorjevega venea, dala demago-
gov hrvatskega partikularizma
nekoliko vode na njihov mlin in
uepila kmetom, ki le malo razu-
mejo razvoj sedanjih dogokov,
celo prepričanje, da so se srbski

vojaki hoteli maščevati nad Hrva-
ti radi njihove udeležbe v vojni
proti Srbiji.

Tudi pojav boljševičkih na-
gnej v zemlji, katere čisto agrar-
no bistvo je liki kamenita njiva
za setev socialističnih misli, je
edino posledica dolgoletne in glo-
boko segajoče materijalne in mo-
ralne razkrojenosti, ki jo je po-
vzročila vojna. Zaradi bližine sov-
jetske Rusije in sovjetske Ogrske
je morda jugoslovanska vladá
smatrala komunističko nevarnost
v svoji državi za veliko večjo, ka-
kor je bila v resnici. . . . Toda ti
zapletljaji so samo znaki prehod-
nega stadija, za katerega veljajo
Mussetove besede: "Kar je bilo,
ne obstoji več; kar bo vdobočno-
sti, sedaj še ne obstoja." A tudi
zunajno razmere so odločilno
vplivale na notranje razmere v
Jugoslaviji. Italijanski imperija-
lizem, ki je svoje krepjle globo-
ko zasadi v jugoslovansko dedno
ozemlje na jadranski obali, je Ju-
goslovane prisilil, da so čim naj-
preje napravili nad novo svojo
državo zasilno streho. Razumlji-
vo je, da v državi, čije meje so
še neodločene in neodpredeljene
ne samo proti Italiji, marveč tudi
proti Avstriji, Madžarski, Romu-
niji in Bolgariji, ni bilo mogoče
razpisati splošnih volitev za dr-
žavnopravno skupščino. Zato so
si pomagali z začasnimi narodnim
predstavnostvom, ki so je sestavi-
li predlogu posamnih strank po
njih približni moči. Dočim je za-
četkom nudilo to parlamentarno
nadomestilo pester mozajk malih
strank in prilikavih stranic, sa-
se nato polagoma strnile razne
skupinice preko prešnjih deželnih
in pokrajinskih meja v jedno ce-
loto. Te nove večje tvorbe seve-
da niso organično rastle, marveč
so se čisto zdužile samo slučajno
in dajejo večkrat bratom z zelo
različnimi čepicami tako, da je
prav čisto v vseh skupinah na
dnevnom redu sprememba član-
stva.

Giolitti

o dogodkih pred in med vojno in
o sedanjem položaju.

Rimska "Tribuna" objavlja
govor, ki ga je imel nedavno
znani italijanski državnik Giolitti
pred svojimi volilec v mestecu
Dronero v Piemontu. Iz njegove-
ga govora posnemamo te-le zani-
mive odstavke: Rekel je med
drugimi: Dne 9. avgusta 1913, ko
sem bil ministrski predsednik,
mi je minister zunanjih del di
San Gioliano poslal brzozavno ob-
vestilo, da je Avstrija izrazila na-
men pričeti vojno proti Srbiji.
Takrat sem odgovoril na to obve-
stilo tako-le: Ako Avstrija nasto-
pi proti Srbiji, je jasno, da nas
zveza z Avstrijo ne veže, Avstri-
ja bi to storila na svojo pest. Tro-
zveza ima samo obrambni značaj,
Italija bi morala Avstriji poma-
gati samo v slučaju, ako bi bila
napadena. Ker pa v tem slučaju,
hoče Avstrija napasti Srbijo, ne
more biti govora o obrambi. Po-
trebno je, da se to pove Avstriji
na doela jasn način in želeti je,
da da bi tudi Nemčija skušala
pregovoriti Avstrijo, naj ne pri-
čne te skrajno nevarne pustolov-
ščine. Na ta način se je preprečil
izbruh vojne leta 1913. Leta 1914.
se je ponovila ista stvar. Avstri-
ja je napadla Srbijo in jaz sem
dosledno svojem stališču leta
1913 takoj izjavil, da se mora I-
talija proglašiti za nevtralnno.
Štiri mesece kasneje je takratni
minister zunanjih del Sonnino
prišel z Avstrijo diplomatska
pogajanja, na podlagi člena 7.
trozvezne pogodbe, ki je določal,
da se mora tako Avstrija kakor
Italija vzdržati vsakršne okupa-
cije balkanskega ozemlja in da i-
ma, ako ena izmed njiju izvrši
kakršnokoli, če tudi začasno o-
kupacijo, druga pravico do kom-
penzacije. Ta pogajanja so traja-
la do 3. maja 1915, t. j. do dne,
ko je italijanska vlada izjavila
Avstriji, da smatra njene ponud-
be za nezadostne in da vsled tega
odpade vsako upanje za spora-
zum. Obenem je tudi izjavila, da
se odslej ne smatra več vezano in
je obenem odpovedala pogodbo v
trozvezi. Nato je izbruhnila voj-
na. Jaz sem bil trdno prepričan,
da bo vojna trajala zelo dolgo.
Takisto sem bil mnenja, da je
Avstro-Ogrska že po svoji naravi
obsojena k razpadu, že vsled lju-
bosumnosti med Avstrijo in Ogr-
sko, še bolj pa zato, ker se je ve-
dno večal proti njej odpor pod-
jamljenih narodov Čehov, Slo-
vencev, Romanov, Hrvatov in I-
talijanov, ki so tvorili večino pre-

bivalstva. V slučaju razsula bi se
italijanski del monarhije lahko
brez težave združil z Italijo. To
so bili razlogi, ki so me vodili, da
sem se izjavil proti vstopu Itali-
je v vojno. . . . Nato je Giolitti
razpravljaj o londonskem paktu
in o kobariški katastrofi. Dotak-
nivi se reškega vprašanja je iz-
vajal: "Vsakega Italijana mora
boleti srce, da se odreka italijan-
ski Reki pravica, da se združi z
materjo domovino. Odgovornost
za sedanji žalostni položaj mora
nositi ono ministrstvo, ki je v
londonskem paktu z dne 26. aprila
1915 izrečno pripustilo, da se
Reka izroči Hrvatom t. j. Jugo-
slovanom. Ta žrtev, je neopraviče-
na, ker doprinaša v trenutku, ki
bi bodoči zaveznici Italiji ne od-
rekli ničesar, je prvi izvor današ-
njih težkoč. Zmaga je nam naklo-
nila varno mejo in združila z ma-
terjo domovino trentinske in tr-
žaške Italijane. Vsled geografič-
nih ozirov pripadejo naši državi
nekatero narodnosti, ki ne govore
našega jezika. Naša dolžnost bo,
postopati z njimi tako pristrno,
da ne bodo imeli nikoli povoda
obžalovati, da so postali italijan-
ski državljani. . . . Govorec o fi-
nancijsnem položaju Italije, je
Giolitti izjavil med drugim:
"Pred vojno je znašal naš držav-
ni dolg približno 13 milijard. Se-
daj imamo dolga 34 milijard. Ko-
likor je mogoče dognati, bo zna-
šal letni primanjkljaj v proraču-
nih, ki bodo sledili tekočemu, bo
pa znašal namanj 4 milijarde lir.
To dejstvo je najboljšje merilo za
to kako ogromno odgovornost
morajo nositi oni, ki so zapletli
Italijo v vojno. Svetovna vojna je
izpremenila vso Evropo v geo-
grafskem oziru, in ustvarila na
razvalinah velikih cesarstev več
malih držav, s katerimi je treba
sedaj računati. Države z monar-
histično vladavino se nahajajo
sedaj v manjšini, izpremenile pa
so se tudi vse politične, socialne,
gospodarske in finančne vred-
note. Napočila je torej popolno-
ma nova doba v zgodovini člove-
štva. Gorje nam, ako ne bi upo-
števali velikih sprememb, ki so se
izvršile in ako bi se hoteli držati
še starih smeri. Storit se pa mora
vse, da ostane mir trajen in zane-
sljiv. Politika, ki bi vodila do no-
ve vojne, bi obsodila na smrt naj-
manj dva milijona naših sinov. Ita-
lijo pa na nadaljnih petdeset let
gospodarske izperpanosti. Eden
izmed najmočnejših mednarodnih
činiteljev za vzdrževanje miru bo
mednarodna zveza ki jo bo jačila
Zveza narodov." "Novice."

Kriza v ljubljanski deželni vladi.

Ljubljana, 5. nov. — Podpre-
sednik deželne vlade dr. Žerjav,
poverjenik za pravosodbo dr.
Ravnihar in poverjenik za soci-
alno skrbstvo sta podala svojo de-
misijo.

Potovanje prestolonaslednika regenta Aleksandra.

Ljubljana, 5. nov. — V dobro
poučenih belgradskih političnih
krogih zatrujejo, da bo v krat-
kem končno rešeno vprašanje o
posetu prestolonaslednika regenta
Aleksandra v Zagrebu in v Ljub-
jani. Pri tej priliki bo prestol-
naslednik posetil tudi Sarajevo,
Mostar in Dubrovnik. Kakor vse
kaže, bo prestolonaslednik odšel
na to potovanje še pred Božičem.
Po Novem letu pa odpotuje re-
gent Aleksander v Pariz in Lon-
don.

Američani bodo nadzorovali dunajsko prehrano.

Američani bodo prevzeli na
Dunaju ne samo mestne vojne ku-
hinje, marveč tudi vse kuhinje v
dunajskih zavodih. Nova ameri-
ška organizacija bo strogo nadzo-
rovala vso dunajsko prehrano in
bo to prehrano, ako bo potreba
popolnoma na novo in po že go-
tovem načrtu organizirala.

Nova prevoznina na počestni železnici v Chicagu.

S 1. decembrom je stopila v
veljavo nova prevoznina na po-
čestni železnici našega mesta in
sicer stane tiket 7 centov za en-
kratno vožnjo; ta cena je ostala
pri starem. Kdor kupi 10 tiketov
skupaj, jih dobi po 6 in pol cen-
ta; 50 prevoznih listkov velja pa
samo \$3.— oziir. 6c en listek.
Otroci od 6—12 let stari plačajo
po 4c; izpod 6 let stari so vozni-
ce prosti. Takozvani "transfers"
so v veljavi kot do sedaj.
Župan Thompson skuša s občin-
skim svetom vred uveljaviti zopet
staro prevoznino po 5c. Zadevo
ima v rokah prizivno sodišče.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048.

od ustanovitve do 1. novembra 1919 skupna izplačana podpora \$1, 699, 402. 69.

GLAVNI URADNIKI:

Začasni gl. predsednik: Math. Jerman, 332 Michigan St., Pueblo, Colo.
I. podpredsednik: Joseph Sitar, 607 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Ašbe, 620-10 St., Waukegan, Ill.
Pooblaščenec: Ralph F. Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ives, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Josip Dundas, 74 North Raynor Ave., Joliet, Ill.
Martin Neumann, 1900 W. 22 St., Chicago, Ill.
Math Kostinšek, 302 No. 3rd Ave. West, Virginia, Minn.
John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
Frank Francić, 311-2nd Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihail J. Kraker, 719 E. 3rd St., Anacosta, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23rd St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Anton Burgar, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Joseph Russ, 6517 Bona Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILKA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill. Telefon Canad 2487.
Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 1915 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Iz urada gl. tajnika K. S. K. Jednote.

NAZNANILO ASSES. 12—19, ZA MESEC DECEMBER 1919.

Imena umrlih članov in članic.

- 104 MARTIN JAKŠA, star 54 let, član dr. sv. Jožefa 2, Joliet, Ill., umrl 25. okt. 1919. Vzrok smrti: Ubit od vlaka. Zavarovan za \$1000.00. Pristopil k Jednoti 2. aprila 1894. R. 29.
- 9311 JOHN ŠKOF, star 37 let, član dr. Vit. sv. Jurija 3, Joliet, Ill., umrl 20. nov. 1919. Vzrok smrti: Jetika. Zavarovan za \$1000. Pristopil k Jednoti 22. febr. 1906. R. 24.
- 16625 JOHN SEVER, star 35 let, član dr. sv. Jan. Krstnika 14, Butte, Mont., umrl 18. okt. 1919. Vzrok smrti: Ponesrečil pri delu. Zavarovan za \$1000.00. Pristopil k Jednoti 3. avg. 1910. R. 27.
- 22747 GEORGE SISUL, star 27 let, član dr. sv. Frančiška Sal. 29, Joliet, Ill., umrl 28. okt. 1919. Vzrok smrti: Vročinska bolezen. Zavarovan za \$1000.00. Pristopil k Jednoti 5. maja 1917. R. 25.
- 2166 NEŽA ROŽMAN, stara 32 let, članica dr. sv. Alojzija 42, Steelton, Pa., umrla 29. okt. 1919. Vzrok smrti: Diabetis. Zavarovana za \$500.00. Pristopila k Jednoti 19. maja 1904. R. 17.
- 1446 BARBARA HUŠIČ, stara 44 let, članica dr. Vit. sv. Mihaela 61, Youngstown, Ohio, umrla 28. okt. 1919. Vzrok smrti: Jetika. Zavarovana za \$500.00. Pristopila k Jednoti 16. dec. 1902. R. 25.
- 10162 FRAN ŽAGAR, star 37 let, dr. Vit. sv. Martina 75, LaSalle, Ill., umrl 3. okt. 1919. Vzrok smrti: Zvodenila mu se kri. Zavarovan za \$250.00. Pristopil k Jednoti 23. avg. 1906. R. 24.
- 7692 NEŽA SEPAC, stara 24 let, članica dr. Marije Sedem Žalosti 81, Pittsburgh, Pa., umrla 1. nov. 1919. Vzrok smrti: Srčna bolezen. Zavarovana za \$1000.00. Pristopila k Jednoti 30. aprila 1916. R. 20.
- 7489 DORA BUČAR, stara 32 let, članica dr. Marije Pomagaj 147, Rankin, Pa., umrla 7. nov. 1919. Vzrok smrti: Vročinska bolezen. Zavarovana za \$1000.00. Pristopila k Jednoti 15. avg. 1915. R. 28.
- 23059 MIKE YARBICH (JARBICH) star 27 let, član dr. Presv. Srca Jezusovega 166, So. Chicago, Ill., umrl 6. okt. 1919. Vzrok smrti: Ponesrečil se z revolverjem. Zavarovan za \$1000.00. Pristopil k Jednoti 1. junija 1919. R. 27.

Imena poškodovanih in operiranih članov in članic.

- 13018 ALOJZ RETEL, član dr. sv. Štefana 1, Chicago, Ill., operiran 23. avg. 1919. Opravičen do podpore \$50.00.
- 21392 JOSIP MUTZ, član dr. sv. Jožefa 2, Joliet, Ill. poškodovan 9. okt. 1919. Opravičen do podpore \$250.00 za izgubo levega očesa.
- 6835 JOSIP WOLF, član dr. Vit. sv. Jurija 3, Joliet, Ill., operiran 21. okt. 1919. Opravičen do podpore \$50.00.
- 20417 JOHN KOGOVŠEK, član dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., operiran 30. sept. 1919. Opravičen do podpore \$50.00.
- 1585 FRANK PETAN, član dr. sv. Frančiška Sal. 29, Joliet, Ill., operiran 26. sept. 1919. Opravičen do podpore \$50.00.
- 5472 MATT SHALTZ, član dr. sv. Petra 30, Calumet, Mich., operiran 28. julija 1919. Opravičen do podpore \$50.00.
- 15493 FRANK ŠPELIČ, član dr. Marije Sedem Žalosti 50, Allegheny, Pa., operiran 28. sept. 1919. Opravičen do podpore \$25.00.
- 3580 ANTON ROZMAN, član dr. sv. Jožefa 56, Leadville, Colo., poškodovan 28. avg. 1919. Opravičen do \$250.00 za izgubo desnega očesa.
- 13527 FRANK POLIČ, član dr. sv. Jurija 73, Toluca, Ill. operiran 7. avg. 1919. Opravičen do podpore \$50.00.
- 7001 JERNEJ MLAKAR, član dr. sv. Rozalije 74, Springfield, Ill., operiran 4. sept. 1919. Opravičen do podpore \$50.00.
- 6342 MARY TEŽAK, članica dr. sv. Genovefe 108, Joliet, Ill., operirana 14. okt. 1919. Opravičena do podpore \$50.00.
- 7922 BARBARA LUŽAR, članica dr. sv. Veronike 115, Kansas City, Kans. operirana 15. sept. 1919. Opravičena do podpore \$50.00.
- 15303 MARTIN KATZMAN, član dr. sv. Roka 132, Frontenac, Kans., operiran 30. julija 1919. Opravičen do podpore \$50.00.
- 5588 MARY HROVAT, članica dr. sv. Ane 139, LaSalle, Ill., operirana 18. sept. 1919. Opravičena do podpore \$50.00.
- 21163 ANDREJ KOBAL, član dr. sv. Cirila in Metoda 144, Sheboygan, Wis. operiran 1. okt. 1919. Opravičen do podpore \$50.00.
- 22885 MILE GRAHOVAC, član dr. Presv. Srca Jezusovega 166, So. Chicago, Ill., operiran 16. sept. 1919. Opravičen do podpore \$50.00.

Ime bolnega člana.

- 15572 JOHN ONUŠIČ, član dr. sv. Jožefa 110, Barberton, Ohio, boleha na pljučih. Prijavil društvu bolnim 14. aprila 1919. Na Jednoto pripada od 14. okt. 1919 dalje. Zavaroval se proti dolgotrajni bolezni 19. maja 1912.

Glavni urad 28. nov. 1919. Josip Zalar, gl. tajnik.

GLAVNE ALI STINE SEJE.

Po predpisih Jednote, vršiti se imajo tekom meseca decembra volitve uradnikov in uradnic krajevnih društev. Zaraditoga se opozarja in prosi vsa društva, da to pravilo spoštevajo in izvolijo odbornike in odbornice po določilih in predpisih Jednote. Priporočati je, da si društva izvolijo dobre in za napredek društva in Jednote delujoče moči v uradu. Pri volitvah društvenih uradnikov (ic), naj se opusti vso politiko, osebnost, prijateljstvo, sorodstvo itd. ter naj se izvoli v odbor osebe, ki znajo, kaj je društvo, ki znajo, kaj je Jednota in ki se zavedajo dolžnosti uradniškega posla. Napredek in naraščaj društva je odvisen od društvenega gospodarstva. In ker so društveni uradniki (ice) za dobo izvoljenega časa oskrbniki in upravitelji društva, valed tega je neobhodno potrebno, da se uprava in gospodarstvo društva poveri osebam, ki jim ni ležeče samo na tem, da vživajo čast kot uradniki (ice), marveč, ki so zmogni opravljati uradniške posle pravično in nepristransko, ki se zavedajo odgovornosti napram društvu in Jednoti in ki so voljni delati za napredek društva in K. S. K. Jednote. Če je društveni odbor agilni, energični, vstrajni, delaven in marljiv, je tudi društvo živo in napredujoče. Če je pa dr. odbor mlačen ter mrtev, je tudi društvo mrtvo. In ker je napredek pri vsakem podjetju odvisen od gospodarstva, radi tega priporočam, da si cenjena krajevna društva izvolijo v odbor za prihodnje leto izmed najboljših, najboljših.

Z asos. za mesec december bodo razposlani listi "IMENIK URADNIKOVI". Te liste je treba po izvolitvi dr. odbora izpolniti in poslati enega na glavni urad Jednote, a drugega na upravništvo "Glasila".

Ker so društvene seje vršiče se meseca decembra glavne ali generalno seje in so velikega pomena, radi tega je priporočati, da se jih članstvo v polnem številu vdeleži.

Želeč obilega vspeha pri volitvah, ostajam z bratskim pozdravom vdani sobrat,
JOSIP ZALAR, gl. tajnik.

Glavni urad 21. nov. 1919.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

TISKARSKA STAVKA V SLOVENIJI.

(Ponatis iz "Novic", — nadomestila "Slov. Naroda," "Slovenca," "Jugoslavije" in "Slov. Gospodarja" — med stavko.)

Dne 2. oktobra je sporočilo "Društvo tiskarskih pomočnikov v Ljubljani" "Društvo lastnikov tiskarn v Sloveniji," da začnejo medno gibanje. Kako, v kakem obsegu, kedaj in kake so njihove zahteve, ni povedano v tem dopisu. Samoposebi umljivo je, da na to presplošno obvestilo "Društvo lastnikov tiskarn" ni reagiralo. V nedeljo dne 5. oktobra je imelo "Društvo pomočnikov" zborovanje, kjer se je sklenilo predložiti "Društvu lastnikov tiskarn" spomenico radi zboljšanja plač. V ponedeljek dne 6. oktobra je pomočniško društvo res vposlalo "Društvu lastnikov tiskarn" spomenico, v kateri zahteva:

1. Za celokupno kvalificirano knjigotiskarsko, kamenotiskarsko in knjigoveško osebo, sedaj namučeno v dotičnih podjetjih, t. j. tehniškim poslovdjem vseh kategorij in strok, ročnim stavcem vseh vrst in kategorij, strojnikom in stereotiperjem vseh kategorij, kamenotiskarjem, litografom vseh kategorij po K180. — (stoosemdeset kron), strojnim stavcem po K 200. — (dvesto kron), knjigovezom vseh kategorij po \$150. — (stopetdeset kron) na sedanje plače in teden.

2. Vsemu moškemu in ženskemu pomožnemu osebju v navedenih obratih, pomožnim delavcem po K 100. — (sto kron), vlagalkam in knjigoveškim delavkam po K 100. — (sto kron), vajenkam in izlagalkam ter vajencem po K 50 (petdeset kron) na sedanjo plačo na teden.

Razgovori, ki se naj začno takoj drugi dan, morajo biti končani v soboto do 12. ure.

Predsednik društva lastnikov tiskarn je sklical odborovo sejo še za isti popoldan. Ker je bil eden odbornikov na Dunaju, drugi v Mariboru, so prišli k seji le štjeje odborniki. Spričo predloženih zahtev odbor ni bil kompetenten se pogajati, temveč je sklenil, da skliče za sredo, 8. okt., sestanek zastopnikov vseh ljubljanskih tiskarn in nekaterih najbližjih iz provinc, a za ponedeljek 13. okt. pa zborovanje zastopnikov vseh tiskarn v Sloveniji. V sredo, dne 8. okt. se je vršil sestanek zastopnikov ljubljanskih tiskarn, ki pa je tudi sklenil, da se ne smatra upravičenega sam sklepati o tako važni stvari, ki zadeva vso Slovenijo. Sporočilo se je torej pomočnikskemu društvu, da se vrši v ponedeljek dne 13. t. m. sestanek zastopnikov tiskarn iz vse Slovenije in da se bo na tem sestanku izvolil odbor, ki bo stopil še isti dan v gajanje z odborom pomočnikov. Prej ni bilo mogoče sklicati sestanka iz vse Slovenije. Vsak razsoden človek uvidi, da mine po dva do tri dni, predno pride pismo iz Ljubljane v provinco. Za določitev delegatov treba istotako časa. Tudi odbor pomočniškega društva ni sam sklenil spomenice,

temveč je sklical zborovanje pomočnikov, da je o tem sklevalo. Zgolj obkrovanje je, če kdo trdi, da bi odbor društva lastnikov tiskarn pogajanja zavlačeval.

V nedeljo dne 12. okt. je imelo pomočništvo v Ljubljani shod, kjer je sklenilo stavkati takoj, ne da bi počakal in na sklepe zbora lastnikov tiskarn iz vse Slovenije, ki se je imel vršiti drugi dan. Starejši, zmernejši pomočniki so bili proti tako ekstremnemu postopanju. K stavki so hujskali največ tuji agenti, ki so prišli nalašč zato v Ljubljano, da so tukajšnje pomočništvo podžigali z bajkami o velikanskih plačah v Trstu in drugod.

Ni torej res, da so lastniki tiskarn pomočništvu vsilili stavko temveč dejstvo je, da je pomočništvo na shodu dne 12. t. m. jako burno debatiralo sklenilo stavko prej, predno je zbor lastnikov tiskarn sploh mogel klepati o zahtevah pomočnikov. Stavko so vsilili pomočnikom nekateri pregoreči kolegi iz njih lastnih vrst.

V ponedeljek dne 13. okt. se v nobeni tiskarni v Sloveniji ni pričelo delo. Stavka je splošna, ker je terorizem mlajših, lahkovernih pomočnikov zmagal.

Popoldan v ponedeljek se je vršilo v Ljubljani zborovanje zastopnikov vseh tiskarn v Sloveniji. Zastopanih je bilo 18 tiskarn. Vsi so bili edini, da so zahteve tiskarjev pretirane in nesprejemljive. Tiskarne so letos že večkrat povišale plače, tako kvalificiranemu, kakor tudi pomožnemu osebju. Stavci in strojniki so imeli dosedaj po K 170. — do K 250. — na teden, moški pomožni delavci po K 70. — do K 105. — na teden, pomožne delavke po sposobnosti K 50. — do K 120. — tedenske plače, poleg tega so imeli tiskarji še vsak četrta leta nabavne prispevke, neoženjeni po K 200. —, oženjeni po K 250. — in za vsakega nedoraslega otroka po K 50. —.

Stavci in strojniki so imeli torej take plače, ki znašajo na leto K 9600. — do K 14000. —. Imajo osemurni delavnik, ob praznikih prosto. Vsako delo čez uro in ob praznikih se mora plačevati ti še posebej in sicer vsako uro 60 odst. dražje, kakor znaša delavna ura ob delavnikih. S čezurnim delom so zaslužili tiskarji lepe denarje. Tudi pomožnemu osebju se je moralo plačevati vsako čezurno delo in delo ob praznikih še posebej, in sicer 50 odst. dražje kakor navadno.

Če pomislimo, kako so plačani profesorji, učitelji, uradniki, trgovski nastavljenici in mnogi drugi, imajo tiskarji najmanj vroka stankati. Profesorji, ki so po dvanajst let študirali, imajo z dvanajsetimi službenimi leti manj plače kot sedaj komaj dvajset do petindvajsetletni tiskarji.

In sedaj zahtevajo tiskarji, da se jim vsajajo plače po K 180. — do K 200. — tedensko! "Naprej" dne 13. okt. piše, da zahtevajo K 180. — do K 200. — tedenske plače, previdno pa zamole, da imajo že K 200. — do K 250. — in, da torej zahtevajo k tej plači še K 180. — do K 200. — poviška. Tako bi imel tiskar plače K 380. —

do K 450. — tedensko ali letno K 18000. — do K 24000. —. K temu bi se znatno podražilo tudi čezurno delo, tako, da bi imel malenkost circa K 30000. — letnih prejemkov.

Da dosežejo tiskarji te prejemke, bi morali lastniki tiskarn silno povišati cene tiskovinam, časopisom in knjigam.

Tiskarne se imajo boriti itak že z neprilicami, ker morajo uvažati večino tiskarskih potrebščin iz inozemstva in je na vse uvedena visoka carina. Tiskarne v Gradcu, na Dunaju in v Pragi izvršujejo vse tiskovine za 50% ceneje, ker imajo tam vse tiskarske potrebščine doma in po ceni na razpolago. In ker ni na uvoz tiskovin nikake carine, že sedaj uvažajo uradi in trgovci na vagone tiskovin, ter delajo občutno konkurencio. Na Dunaju in v Pragi so mezde tiskarjev mnogo nižje kakor pa so pri nas, čeprav so živla tam mnogo dražja.

V Sarajevu, Zagrebu in Belgradu imajo tiskarji res nekoliko višje plače nego v Sloveniji, a življenje je tam mnogo dražje kakor pa je v Sloveniji. V Belgradu stane n. pr. obed v hotelu po 15 dinarjev in pri nas po 15 K itd. Sploh ima v Sremu in Srbiji dinar isto vrednost kakor jo ima pri nas krona. Neupravičeno je torej, če zahtevajo tiskarji pri nas isto vsoto kron plače kakor dinarjev imajo plače tiskarji v Belgradu.

Ako sprejmemo sedanje zahteve pomočništva, ne uničimo le slovenskega tiskarstva, temveč pademo kulturno Sloveni najmanj za 50 let nazaj. Časopisi ne bodo mogli izhajati, slovenske knjige so že sedaj silno drage. Če se ugodni zahtevano zvišanje, pa bodnaravnost strašna. Kje zmore ubog oče za ljudskošolskega otroka K 100. — do K 200. —, kje dijak K 500. — do K 1000. — samo za knjige! Strokovni, znanstveni in leposlovni listi bodo morali prenehati, saj se že sedaj vedno borijo za obstoj. Toliko novih srednjih šol in tudi univerz smo dobili, pa kaj bo pomagalo vse to, če ne bo knjig! In strokovne knjige so že sedaj tako drage, da jih mnogi niti kupiti ne morejo, kako pa šele, če bodo morale biti še enkrat dražje? Slovenska kultura bo pokopana, importirala pa se bo tuja, predvsem nemška, ki bo hujše suženjstvo za slovenski narod, kakor pa je bilo prej politično. Kdor ima količjak treznega povdarka in objektivne sodbe, prizna, da so zahteve tiskarjev ne le pretirane, temveč tudi za ves slovenski narod kulturno in politično pogubosne.

Zatorej je sklenil zbor lastnikov tiskarn Slovenije, da se s tiskarji na podlagi gori omenjen spomenice ne more pogajati posebno še ker so začeli brez potrebe stavkati, predno so imeli lastniki tiskarn priliko, se posvetovati in sklepati o njih zahtevah.

Sodbo prepuščamo mirne vesti slovenski javnosti. Slovenske tiskarne so vse edine v tem, da vztrajajo tako dolgo, da se stavkujoč povrnejo na delo. Dokle se pa to ne zgodi, prosimo slovensko javnost da potrpi, če ne bo časopisov in tiskovin. Potrpimo nekaj tednov in če treba tudi ne kaj mesecev! Nehati se že mori vedno licitiranje cen navzgor, si cer ne bo draginje nikdar konec temveč bo rastla in rastla, dokle se našim sovragom res ne posreči doseči splošen polom. Kar se jim ni posrežilo z raznimi zapletljaj n. pr. zoločo afero, kar se jim ni posrežilo z grozečim železniškim štrajkom, se jim nikakor ne sme s tiskarskim štrajkom.

Čehi in Poljaki iz Amerike
Kakor poročajo švicarski listi, je naval Čehov in Poljakov, vračajo jih se iz Severne Amerike čez Švice domov gromaden. V kratkem času je doseglo njih število stotisoč.

Druga pošiljatev ameriških Dobilov Slovene — v dveh mesecih. Dobilovi smo iz Severne Amerike to-le pismo (odposlano 9. septembra t. l.): "Zavoljo zabojev smo bili v skrbeh, ali bodo prišli ali ne. Naši "rdeči" tukaj v Ameriki so vse prizadejali, da bi odvrnili lju di od pošiljanja darov; žalibog da jih je dosti poslušalo. Zdjaj, ko so zvedeli, da so zaboji srečni prišli, se pa silno jeze na te "ljudske prijatelje" in nas hodijo prositi, naj bi poslali v drugič. Ži smo storili potrebne korake, da smo odplula ladja z drugo pošiljatevjo. Ladjo nam je ameriška vlada obljubila; mislim, da jo v enem mesecu odpošljemo, in sicer

čez Dubrovnik — Sarajevo — Zagreb — Ljubljano da ne bomo Italijanom preveč skomin in skušnjav delali. Paketna pošta v Jugoslavijo letos še ne bo odprta. Ladja bo pripeljala spet vsaj nekaj oblike za zimo, nekaj živil in — če bo mogoče — nekaj zdravil. V dveh mesecih naši rojaki lahko pričakujejo to drugo pošiljatev, ki bo pa morda še večja od prve."

Č. g. Jos. Ozmeću, dekanu v Ljutomeru, se je njegovo zdravstveno stanje (nedavno ga je rahlo zadela kap) dokaj zboljšalo. Le vid je še slab. Sicer pa se že lahko zopet prosto giblje.

Poroka. V Št. Ilju se je dne 5. oktobra poročil brat tamošnjega župnika Josip Bračko s trgovsko Dorico Plevnik. Gostje so zbrali za slovenske vseučilišnice v Ljubljani 90, za Kmečko Zvezo pa 50 K.

Na čehoslovaških šolah je pouk krščanskega nauka obligatno vpeljan za vso mladino do 14. leta. Izjema se dovoli le vsled posebne prošnje staršev, ki morajo izprijeti, če so brez konfesije, ali pa pripadajo drugemu veroizpovedanju kot otroci. Na Slovškem je verstveni pouk brez izjeme obligatna za vse razrede sploh in za vse konfesije.

Japonski poslanski tajnik Inas Shinosh je bil nedavno v rimskem zavodu "Germaniku" sprejet v katoliški Cerkev. Njegova soproga in hčerka sta bili že katoličanki, sam pa je bil doslej protestant. Msgr. Cerretti mu je podelil zakrament sv. birme.

Trocky in delavci. Neki ruski častnik, ki je pobegnil iz Petrograda, pošle v listu "Times", da je imel Trocky v Petrogradu meseca julija nagovor na delavstvo. Med govorom ga nekdo prekine z besedami: "Pa vi se predrznete govoriti nam o svobodi, vi, ki nas ovirate Boga moliti, ki preganjate cerkev ter prepovedujete otrokom brati sv. pismo, ki ter odstranjate sv. podobe iz šol!" Trocky se izgovarja. Toda glasovi ga prepričujejo: "Vi preganjate našo vero, ker ste žid, in zlorabljate svojo moč!" — Vpitje je bilo tako, da Trocky ni mogel več do besede.

Iz častniškega vjetniškega tabora Baja. Baja, zdaj neznan laška vas, je bila nekaj slavno rimsko kopališče in letovišče. V njeni bližini leži na visokem strmem skalovju stara trdnjava iz 16. stoletja — sedanje bivališče jugoslovanskih častnikov-vjetnikov. V vlažnih nezdavnih kasmatah brez oken stanujejo vjetniki, po 6—8 v eni celici in nestrpno pričakujejo odrešenja. Tu žive Jugoslovani žalostno življenje krutega vjetništva, popolnoma odrezani od sveta, brez zadostnih gotovih novic iz ljubljene domovine. Negotove pač dobivajo iz laških listov, a kdo naj loči, kaj je resnica, kaj ne? Edina dobrota, ki smo jo imeli od Italijanov je bilo kopanje v morju; žalibog je nam je bilo še to edino dobro po ubegu šestih častnikov odtegnjeno. Ubegli častniki so zvezali okoli 330 rjuh in se spustili v temni noči v globoki prepad. Italijani so jih zasačili, vrgli v malo nizko temnico in jim dajali le kredo in kruh. Šele po energičnem nastopu prostih sotrpinov jim je bila dovoljena enotna hrana, ki pa je tudi slaba in enolična. Riž in makaroni dan na dan. Da bi si kdo kupil kak priboljšek, tega ne dopusti nič plača. Kuhati in prati perilo morajo častniki sami. Začasno se nahaja v taboru okoli 2330 častnikov. Spojili so nekdanja taborišča Ottajano, Tajanovo in Casagiove. Zdravstveno stanje je povoljno. Da si krajšajo dolge ure, se vse učijo. Gimnazije in realci dobivajo potrebni pouk od starejših tovarišev — profesorjev in akademikov. Kdor bi se podrobneje zanimal za tamosnje razmere, naj se oglasi tekom tega tedna od 12. do 2. popoldne pri Ivanu Kristanu, Knezova ulica 254, Šiška.

Posebni zastopnik angleškega trgovinskega ministra (oddelek za eksportne kredite) se odpošlje za Jugoslavijo in bo imel svoj sedež v Beogradu. Mi to vest beležimo s posebnim veseljem, kajti prepričani smo, da se bode izjavila blaga ugledila pot, ko izpoznajo angleški trgovinski krogi kapaciteto zlasti naših velikih manufakturnih hiš. Dovoljeni krediti za trgovino z novimi državami so nekoliko okorno zamišljeni za potrebe gladkega trgovanja. Z osebnim izpoznanjem prilik izgubilo ne nezaupanje in pa odločno prevetla previdnost.

ki se udeležil pred kratkim obilni srečanju bohinjskih hotelierjev in hotelirki pomeni prvi korak, da se prubudi zopet Bohinj kar je nujna potreba.

Predsedstvo je vodil hotelir go spod Doktorič.

Zborovanje otvori g. Alfon Mencinger (sedaj tajnik Jugoslovanskega generalnega komisarijata za tujski promet v Ljubljani) ter navede 23 prometnih za dev, katerim je posvetil posebno pozornost. Povdarja, da je treceste do Savice in do izvira Bistrice, da je dopolniti markacije, da se ima ustanoviti avtomobilski zvez za Bistrica — Sv. Janez — Zlatorog in na jezeru urediti plovo bza z motornim čolnom, dalje je treba razširiti cesto do Sv. Janeza, kjer dela neporabna električna železnica še vedno velike ovire. Grajal je, da vodovod v Bistrici in električna razsvetljava nezadostno funkcionirata. Pri poroča, naj se napravi ob Bohinjskem jezeru sprehajališča in parka ter večje kopališče in da se preskrbi za Bistrico in Bohinjsko jezero nujno potrebni regulacijski načrt. Želeži je, da gozdno ravnanje pri oddaji lova in ribištva in pri prodaji parcel ob jezeru strogo varuje interese tujkega prometa in domačih podjetnikov. Zimski šport bode treba zeti to zimo oživitviti. Zborovanje si vzeli te točke za zanimanje za znanje. Zastopnik Jugoslovanskega generalnega komisarijata za tujski promet in turizma v Ljubljani g. dr. Krisper se izjavil, da se mora Bohinj, ki je vsled vojne hudo trpel, na vsak način prubuditi in vporabiti vse sile, da se tujski promet vsestransko povzdigne na višjo stopinjo, kakor je bil pred vojno. V ta namen bode pa treba, da se bohinjski interesenti ravnaajo po zgledu podjetnih Blejcev ter sami poprimajo inicijativo. Gospod dr. Krisper je povdarjal, da se pri deželni vladi predsednik g. dr. Breje in podpredsednik g. dr. Žerjav živo za nimata za tujski promet in v dvoma, da bode tudi bohinjski promet na teh mestih načel odprta vrata. Poverjenstvo za javna dela, posebno vodja g. inž. Anton Klinar in referent stavbeni svetnik g. Zajec so našo prometno organizacijo vsestransko podpirali, držec se načel previdnosti in solidarnosti, kar je tudi pri tujkem prometu neobhodno potrebno, da se ne zida v oblake.

G. dr. Krisper pozdravil je posebnim zadostojem oskrbnik gozdarskega ravnateljstva g. pl. Levičnika, povdarjajoč, da so se razmere sedaj izdatno izpremenile. V prejšnjih časih je gozdarsko ravnateljstvo in hotel Sv. Janez bilo največja ovira za razvoj tujkega prometa v Bohinj. Nešte te so bile zapreke, ki so se nam na tem mestu stavile, slovensko ime v hotelu Sv. Janeza neštete žalilo, vsega tega ne bomo pozabili nikdar. Tem razmeram je enkrat za vselej konec in nikoli več se povrnile ne bodo.

Stavbeni svetnik g. Zajec je nujno povdarjal potrebo, da se bohinjski promet prubudi in za stopa mnenje, da bi Bohinj, kot turistična postojanka imel lank sezono skozi celo leto.

Blejsko prometno društvo zastopala g. Iv. Kenda in g. Iva Rus, ki sta se tudi udeležila vahnno debato.

Izvolili so se v odbor Prometnega društva sledeči gospodje: — Predsednik Gašpar Arh, načelnik gosposarskega odbora; tajnik Franc Ravhekar, gostilničar; blagajnik Budkovič, trgovec; odborniki gospodje: župnik Zvan, hotelirji: Mencinger, Trittenweil in Hodnik; oskrbnik gozdarskega ravnateljstva Jos. pl. Levičnik; Mirko Vateak, postajnačelnik v Bohinjski Bistrici. Sklenilo se je, da se ustanovi v Bohinjski Bistrici posebni Tourist Office.

Gimnazija v Murški Soboti. Z ravnateljstva državne gimnazije Murški Soboti je imenovan prof. Ivan Bračko.

Is italijanskega vjetništva se je vrnil v Ljubljano poročnik gosp. Alojzij Žitnik.

Spremembe imena. Rodbinski Mitteregger iz Spodnje Šiške je deželna vlada za Slovenijo, poverjenstvo za notranje zadeve dovolilo spremeni rodovno ime v Malgaj. Mittereggerjevi so kljub nemškemu imenu tudi vedno zavodni Slovenci, med katerimi nekateri še nemško ne znajo.

Inskripcija za zimski semester 1919-20 se prične na filozofski, medicinski, tehniški in teološki fakulteti ljubljanske univerze dne 15. novembra in traja do 1. decembra t. l.

Predavanja se na teh fakultetah pričnejo početkom decembra, in sicer v sledečem obsegu: 1. na filozofski fakulteti; filozofija, pedagogika, matematika, kemija, mineralogija in geologija, botanika, zgodovina, nemška filozofija, slovenska filozofija in primerjajoče jezikoslovje. Predavanja iz fizike, geografije, zoologije, klasične in romanske filologije se bodo pričela po možnosti tekom zimskega semestra, gotovo pa s poletnim semestrom. Slušatelji teh predmetov pa se opozarjajo, da se morajo že sedaj inskribirati, pa morejo poslušati stranske predmetne veje (n. pr. fiziko, matematiko in kemijo, zoolog, botaniko in mineralogijo, romanski ali klasični filolog pa moreta dobiti osnovne pojme v filološki znanstveni metodi pri predavanjih iz drugih filologij, posebno pri primerjajočem jezikoslovju) ter obligatne kolegije iz filozofije, pedagogike in slovenskega jezika.

Pouk na filozofski fakulteti je popoln, torej za slušatelje vseh osmih semestrov.

2. Medicinska fakulteta prične s poukom za I. semester med študija; z ozirom na prostore je mogoče sprejeti le 40 do 50 slušateljev.

3. Na tehniški fakulteti se otvorijo tri le oddelki: strojni, gradbeni, geodetski, arhitektni, rudarski in kemični, in sicer v I. in 3. semestru.

4. Pouk na teološki fakulteti je popoln, to je za slušatelje vseh osmih semestrov.

Glede pouka na juristični fakulteti je podal prof. Bogumil Vošnjak, generalni sekretar mirovne delegacije v Parizu, ki se na povratku iz Beograda v Parizu mu di nekaj dni v Ljubljani, izjavo, da hoče razložiti predsedniku delegacije g. Nrk. P. Pasiču položaj, ki vlada vsled odsotnosti treh profesorjev pravne fakultete. Prof. Vošnjak je prepričan, da bo g. Pasič ugodil želji Univerzitetnega sveta ter dovolil, da vsaj eden jurističnih profesorjev zapusti Pariz in se posveti organizaciji juristične fakultete.

Vsled te izjave Univerzitetni Svet danes še ne more javiti pričetka inskripcije in pouka na juristični fakulteti v Ljubljani. V Ljubljani, dne 9. okt. 1919. Univerzitetni Svet.

Il ogromno množico, ki obdaja ti templj, je izvršil brez ozira na drugo, zločin najpodižje surovosti in pokazal je, da nima niti zrnan olike v sebi.

Op. ured. Uredništvo "Glas Svobode" prosimo, da naj to važno izjavo ponatisne.

Kulturni boj v Českoslovaški republiki. Gospod V. M. priobčen je v "Slov. Norodu" članek, v katerem opisuje politične razmere na Slovaškem. Med drugim poudarja, da je slovaško ljudstvo v nasprotju s češkim "globoko verni" in da so zato "Čehi že koj po zasedbi naleteli na odpor." Posluževali so se "preradikalnih sredstev" v utrjenju svoje republike. "Pričela se je omejevanje osebna svoboda z različnimi legitimacijami. Brez legitimacije se ni smelo iz vasi v vas. Zato je bilo lahko sugerirati konservativnemu slovaškemu kmetu, da Čehi niso prišli na Slovaško kot bratje, ampak kot policaji. Sledile so neštevilne internacije. Kdor je bil naznanjen, da je količak pozabavljaj, je odromal na pokoro v zloglasne Terazine. Svobodomiselná češka vlada je odpustila vse uradništvo in učiteljstvo na Slovaškem. "Večino boljših mest so zasedli učitelji iz Morave in Češkega, ki imajo poleg mesečne plače visoke dnevnice (50 do 60 kron), slovaški učitelji in uradniki pa prejemaajo še danes isto plačo, kakor v lanskem oktobru." Naposled se pritožujejo Slovaki, da se "z vladne strani ne ozira na njih verski čut. Kot glavne vzroke nezadovoljivosti naštevajo Slovaki: nasilno postopanje uradov, pretiranje rekvizicije in agresivno izpodirvanje religioznosti." Zato zahtevajo Slovaki zase avtonomijo. Spričo opisanih razmer je nastala na Slovaškem silna opozicija, katero vodi "Slovaška ljudska stranka". Liberalna buržoazija in socialna demokracija je pač v Jugoslaviji, na Češkem in povsod enako nasilna. Izvesti hoče svoje kulturnobojne načrte za vsako ceno in z vsemi sredstvi, a tudi če se pri tem država oškoduje v svojih temeljih.

Zupniški izpit so napravili dne 8. in 9. oktobra sledeči gospodje: Gaberšek Franc, žup. upr. v Šmihelu pri Žužemberku; Klemenčič Pavel, žup. upr. v Počlandi; Kogovšek Janko, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani; Lobe Janko, kaplan v Toplicah; Lončar Franc, škofijski tajnik in kaplan; Nastran Franc, kaplan na Krki; Turšič Leopold, kaplan v Šmihelu pri Novem mestu.

Smrtna kosa. Dne 8. oktobra ob pol 4. uri je umrl v Polancah nadučitelj g. Josip Svetlin.

Letnik 1895 bo odpuščen najbrž koncem letošnjega leta, letnik 1896 in 1897 pa nekaj mesecev pozneje.

Ukraden sladkor. Anton Dragar je ukradel trgovki Zupančič v Dolu zaboj sladkorja, katerega je, kakor pravi, skrnil v "gmajni", kjer so ga mravlje tako pokvarile, da ga je vrgel v vodo, samo pet do šest kil ga je prinesel domov in ga dal materi Jožefi. Zupančičeva pravi, da znaša njena škoda 882 kron. Dragarju je prisodilo sodišče 1 mesec težke ječe. Dragarjevi materi Jožefi pa 5 dni strogega zapora. Zupančičevi morata plačati 882 kron.

Umrl je v Ljubljani major dravskega artiljerijskega polka, g. Ivan Loger. Zadel ga je kap, ko je jezdil.

Visok gost iz Prekmurja interniran v Ljubljani. Višjega upravnega sodnika dr. Ivana pl. Čizganjo so pripeljali v Ljubljano, kjer bo veliki mažaron interniran.

Simon Gregorčič: Peciže. I. zvezek. Životopis napisal Ivan Dornik. V Jugoslovanski knjigarini v Ljubljani je izšel v tepi, vezani priročni obliki prvi zvezek Gregorčičevih Peciž, ki smo jih že dolgo pogrešali na slovenskem književnem trgu. Dornik, ki se je potrudil, da nam je podal po najboljših virih kolikor mogoče verno sliko tega naprijubljenejšega slovenskega pesnika. Lepo, 140 strani obsegajoče knjigo, o kateri moro spregovoriti še obširneje, bomo sprejeli vsem prav tpeplo: ena ji je 8 K.

Voditelj lužniških Srbov v ječi. Iz Grlice (Goerlitz) je došla vest, da je bil tam 6. oktobra a retiran znani voditelj lužniških Srbov, Barth. Preko Prage je prišel z mirovne konferencie, kjer se je nahajal pet mesecev. Njegov trud, da se osnuje samostojna ven

Kako si misli italijanski imperalizem slovenske volitve v Primorju. "Il Lavoratore" poroča poluradno iz Rima o razdelitvi volilnih okrožij v zasedenem ozemlju. Kompetentne oblasti so že popolnoma proučile to vprašanje in takoj ko bodo meje določene, bo padla končno veljavne odločbe. "Identin bo tvoril normalno upravno provinco. V Julijski Benečiji bo pa vzhodna Furlanija priključena videmski provinci, iz ostalega ozemlja se stvoriti dve novi provinci. V slučaju, da bo Reka anektirana, bi morali stvoriti tretje okrožje. Temu poročilu dostavlja "Lavoratore": "Zdanes protestiramo proti stremelju, odglati Furlanijo in Gorico od ostale Julijske Benečije, ker bi s tem narodne manjšine porazdelle tako, da bi jih mogli v volilnem boju lažje uničiti."

Kako priključeni so naši zadržani celo domačim Italijanom, o tem bi mogli mnogo povedati naši tržaški rojaki. V Trstu vlada splošno med ljudstvom silno ogorčenje proti italijanskemu vojaštvu in kařabinerjem. Ljudstvo je nezadovoljno zlasti z upravo ter daje tej svoji nezadovoljnosti tudi glasnega duška. Svoječas, ko je bil še Pettiti gubernator Julijske Benečije, si slišal po tržaških ulicah kaj pogosto pesem, ki se je glasila:

Butemo in mar Pettiti con tutti suoi arditti, a morte 'sti banditi!

Laški listi so si bili zaradi te pesnice cel teden v laseh, več pa je romalo zaradi nje v zapore. Italijanski Trst ljudstvo prav nič ni pogodu. Pri demonstracijah, ki jih ni malo, čuješ lahko poleg običajnih "Liberta!" "Giustizia!" tudi: "Viva Trieste libera!" in "Trieste ai Triestini!" Enega takega nezadovoljčnega so nekoč prijeli karabinerji; en mesec je sedel v preiskovalnem zaporu, vojaško sodišče pa mu je povrh prisodilo še dva meseca ječe. V Trstu je dovoljena edinala laška trikolora in gorje ti, če je ne razobesiš pri komandiranih "patriotičnih" demonstracijah. Takih manifestacij je vse polno, tako da se ti zde dnevi, ko bi kakšne demonstracije za veliko mater Italijo, kakor prazniki. Ob takih prilikah mora viseti italijanska trikolora tudi na kavarni "Balkan" in na "Narodnem domu", sicer gorje čeli opravi in zlasti šipam. Ljudstvo gleda ta špektakel in se pridediteljem smeje: "Porcini, pajazzi, charlatani!"

ZELEZNICA POLZELA-DOMŽALE.

Po najnovejši statistiki se nahaja na ozemlju države SHS. 6146 km železnice, od katerih odpade na Slovenijo z Istro 887 km. Bore malo za naše ozemlje, ako upoštevamo, da znaša bosansko železniško omrežje 1469 km. Na zgradbi novih železnic v državi se dela z mrzlično naglico in pravi se, da se bo v 3 ali več letih celotno železniško omrežje za 50 odstotkov. Tako bi morala tudi Slovenija dobiti novih prog okrog 450 kilometrov. V resnici pa odpade v najbližjem času, kakor vse kaže, na nas le par kilometrov in to pri progji Krapina-Rogatec. Vse drugo odpade na Bosno, Dalmacijo in Srbijo. Slovenske pokrajine, ki so se pod Avstrijo v tem oziru silno zanemarjale, se ngeravajo zanemarjati tudi za naprej. Le poglejmo železniško omrežje v Nemški Avstriji, poglejmo Čeho - Slovaško ali Ogrsko. Koliko prog se je že trasiralo pri nas pred mnogimi leti, pa vse je bilo le pesek v oči. Imamo danes v Sloveniji celo okrajje, ki so nujno potrebni železniških zvez. Tako pa isti hira-

pisarnah v Gradcu in na Dunaju zaradi proge Polzela-Domžale ali Polzela - Kamnik. Obljubovato se je na vseh koncih in krajih, posebno o priliki raznih volitev. Pa vse zaman! In vendar, kaka do brota bi bila ta železnica za vso Savinsko dolino. Saj so dani v dar vsi predpogoji. Proga bi bila kratka, tekla bi največ po ravlini, kjer niso potrebni ne posebni mostovi, ne tuneli. Potrebe z gosposarskega stališča ni torej podurjati, dovolj je — in to bi moralo držati, ako opozorimo na strategični pomen te proge, ki bi bil neprecenljive vrednosti v smeri proti jugu, kakor tudi proti severu. Mislim, da so na Dunaju med vojno bridko obžalovali, da so zanemarili to progo. Zanemarili so jo pa — in to dobro vem — radi narodno zavednega prebivalstva Savinske doline. Da, če bi bila Savinska dolina pomeničena, kot je bilo Celje, kdaj bi ji že imeli železnico. Naj vendar sedaj merodajni krogi popravijo krivice, ki sta jo delala Gradcu in Dunaj Savinski dolini. Treba se je samo za stvar nekoliko zanimati in pokazati le nekoliko do bre volje. Pri sedanjih obširnih železniških projektih ne sme oditi Savinska dolina praznih rok. Ako nas je zapostavljala Avstrija, ni treba, da bi nas tudi Jugoslavija. Zadovoljite vendar pošteno in narodno ljudstvo, ki je železnice krvavo potrebno! Merodajne faktorje v Savinski dolini pa pozivamo, da store vse potrebne korake, da se sprejme v Beogradu tudi ta železnica med nove projekte. Tozadevno mrtvilo ni na mestu, najmanj sedaj. Ako sedaj propademo, potem smo pet pokopani za desetletja. Na noge občine, na noge okrajni zastop, na noge naši zastopniki v Narodnem predstavništvu!

Izvoz Česloslovaške. Praga, 8. oktobra. Dosedaj se je iz Česloslovaške republike izvozilo: Železnic in železnic v Jugoslavijo za 240.000 čehoslovaških kron, na Poljsko za 4 milijone in v Nemško Avstrijo za 10 milijonov čehoslovaških kron. Kovin v Nemško Avstrijo za 1½ milijona, na Poljsko za 700.000 čehoslovaških kron. Dalje znaša izvoz strojev in orodja v Nemško Avstrijo 1½ milijona, na Poljsko prav toliko in v Jugoslavijo 135.000 čehoslovaških kron. Poljedelskih strojev se je izvozilo v Nemško Avstrijo za 885.000, v Jugoslavijo za 491.000 in na Poljsko za 272.000 čehoslovaških kron. Največ izvoz: je bilo v Nemško Avstrijo.

Pomanjkanje stanovanj v Ljubljani.

1000 K nagrade in svoje sedanje stanovanje, obstoječe iz 2 sob, predsobe in kuhinje ter pritlikline, z elektr. razsvetljavo, vodo etc. enemu, ki mi preskrbi stanovanje s 3 ali več sobami, kuhinjo in pritliklinami v mestu ali na periferiji mesta. Sedanje stanovanje imam ob Zaloški cesti tik cestne železnice. Ponudbe pod "Soja 10040" na upravo Sl. Nar.

Prisega novoimenovanih ministrov.

Belgrad, 18. okt. Danes ob 6:30 popoldne so izrekli novoimenovani ministri prisego regentu prestolonasledniku Aleksandru; prisotni so bili vsi ministri razun Veljkovića, kateri je še vedno bolan, ter ministrov Koraća in Poljaka, katera se sedaj ne nahajata v Belgradu. Po prisegi se je regent razgovarjal z ministri, nakar jih je ljubeznjivo odpustil. Ministri so zapustili dvor ob 7. uri.

Nesreča s svetilko.

V mestno tržaško bolnišnico so pripeljali 22. oktobra Marijo Božičevo, staro 42 let, iz Doline in njeno hčerko Zorko, staro 6 let. Božičeva je sedela z družino pri večerji. Ko je

se je vnel in užgal otroku obleko. Božičeva je priskočila otroku na pomoč, toda pri tem se je vnela tudi njena obleka. Sin Ivan je takoj skočil po odejo, s katero je obe nesrečnici tesno obvil in ju tako rešil grozne smrti. Otroek se je opekel na nogah in na levem zapestju, a mati na levi nogi in na trebuhu. Revisi so sprejeli v VII. o'delek mestne bolnišnice. Ivana Božiča, ki se je tudi opekel na desni roki, so obvezali in ga poslali domov.

Na vse zadnje smo naši.

Večkrat iščemo kako stvar brez vsega uspeha, če ravno je stvar blizo nas, kar imamo storiti je le prijeti za njo. Pa vseeno se počutimo srečne ako jo najdemo, tako kam pravi star pregovor, "da ni izgubljeno, če ravno je pozno dobljeno." Tako nam piše Mr. F. J. Kletchka iz Horton, Kans. Nov. 4, 1919. "Zadnjih šest let sem razbil različne zdravilne pilne. Nahajal sem se v zapadnem Kansasu to poletje in tam so me pridobili, da sem pričel živati Trinerjevo meriško grenko vino, tako sem si naročil tri steklenice in to mi je tudi pomagalo. Od sedaj naprej bodem vedno držal na domu to zdravilo." Bila je gotova pomoč, ker Trinerjevo ameriško grenko vino je eno najzanesljivejših zdravil za zaprtnico, neprebavnost, glavobol, in vse druge nerodnosti, ki prihajajo iz želodca. Vaš lekarnar ima to v zalogi. Poskusite tudi Triners Liniment za hitro pomoč pri revmatizmu in nevralgiji. Joseph Triner Company, 1333—43 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. — (Advr.)

KJE JE?

Josip Napokoj, doma iz Borovljana. Išče ga njegova sestra Ivanka Napokoj potom poslaništva v kraljestvu S. H. S. v Washingtonu. Poslednji njegov naslov je bil 166 Pleasant Str. Milwaukee, Wis.

Kdor ve za njegov naslov naj ga naznani uredništvu "Glasila K. S. K. Jednote" ali pa naravno poslaništvu S. H. S.

Naslov poslaništva je: Legation of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, Washington, D. C.

POZOR ROJAKI!

Kogar veseli kupiti farmo, naj takoj piše za pojasnilo in naj meni naznani, kako farmo si želi kupiti.

Jaz imam na prodaj več farm od 40 do 1200 akrov velike. Jaz imam gotovo farmo na prodaj, kakoršno si želite kupiti s poslopjem, da kar lahko začnete kmotovati.

Prodajam farme in neobdelano zemljo po nizki ceni in na lahke odplačilne obroke.

Ne kupite nikjer farme, dokler si ne ogledate farm, katere imam jaz na prodaj. Če to storite, si boste gotovo prihranili precej denarja. Pišite na naslov: Ignac Česnik, Willard, Wis.

USTAVITE BOLEČINE!

Takoj vam bodo prele bolečine če vporabite "Saint-John's Liniment". Revmatizem je samo bolečina. Niti pri enem imamo pet desetih, če ne zahteva notranjega lečenja. Ne iščite zdravil v lekarnah! Odpravite takoj bolečine. Nadgrnite se s izbornim St. John's Linimentom kjer vas boli, in takoj vam bo odleglo. Ta liniment zatire bolečino, je najboljšo zdravilo za revmatizem, ki vedno pomaga ne da bi vas skeleta ločilo. Pišite nam in pošljite en dolar za eno steklenico "St. John's Linimenta"; na mah se boste oprostil bolečin revmatizma ter okorelosti. St. John's Liniment je istotako fino zdravilo za: hrbtobol, glavobol, nevralgijo, ispahke, oteklino, pleuro, katar in drugo bolečino. Mi vam jamčimo da boste zadovoljni, ali vam na vrnemo denar. Pošljite narodilo z denarjem na: Chemical Supply Co., Dept. B., 425 — 1st Ave., New York City.

Zimski kašelj.

Ako trpite vsled kašlja ali prehlada, pomnite si, da se lahko zanesete na Severov's Balsam for Lungs

(Severov balzam za pljuča) za hitro pomoč. To je izvrstno zdravilo za otroke kot za odraslene ljudi. Se prodaja v vseh lekarnah. Cena je 25 in 50 centov, s 1 in 2 centa davka.

Koledar zastoj!

Ako želite imeti eno številko našega izvrstnega koledarja s poučnimi zdravniškimi člankami v vašem lastnem jeziku, tedaj uprašajte za Severov Almanah za Slovence

za leto 1920 v vaši lekarni, ali pa pošite direktno nam, priložite znamko za poštnino. Za vašo korist, zavrtiki, naših zdravil so narejeni v barvah. Oglejte si notranje strani.

Prehlad ali influenco.

bi se ne smelo nikdar zanemariti. Treba ju odpraviti takoj na prvo kihanje ali druga taka znamenja. Vzemite takoj Severov's Cold and Grip Tablets

(Severove tablete pzejo prehlad in gripo) in poleg tega kako gorko pijačo predno vlezete v posteljo, da vam olajša dihanje. Dobro se odedite s pokrivalom in kmalu bodeite dobri. Cena je 30 centov in 2 centa davek v vseh lekarnah.

NA POLJANI.

Povest. Spisal Ksaver Mesko.

Resnično, vse leto ni takega nemira v sreih človeških kakor v dneh pričakovanja, da se odpro vrata nebeska, in stopi na grešno zemljo Edinorojeni, Rojeni v levo, Veliki in Močni, Ponižni in Ponižani, Trpeči in Odjemajoči vse trpljenje.

Teden pred Božičem je poslalo nebo nov sneg in je odelo svet v srečano prazniško obleko za sveti, blagoslovljeni in blagoslov rosiči čas. Ko je nehala snežiti, je pritisnil hud mraz.

V čudovitem, brezglasnem pričakovanju je drhtela zadnji dni pred prazniki vsa priroda božja, gore in doline, travniki in lehe, njive, hraneče v sebi skrito in skrivnostno kličoče življenje, gozdovi, kakor nevesta, pričakujoča v sladkem nemiru ženina pred poročno uro, z deviško obleko o deti, obšipani z biseri, ki so blesteli in se lesketali, ko je pogledalo s svetlim očesom proti polnevni solnce skozi megle, kakor bi že gorele na stoterih vejah neštete božične sveče, zastrite s polprozorno srebrno tančico, drhteče nalhko, kakor v lepem snu.

In ko je drhtela v nemirnem pričakovanju vsa priroda božja od vzhoda do zahoda, kako bi ostale pač mirne večno nemirne duše človeške!

Nemira je bila polna tesna soba vdovina, nemira in pričakovanja polna mlada sreča otroška.

"Mama, Božič pride, blagi sveti Božič!"

Kaj nam prinese, mama? . . . Jablk in orehov — pravi sosedova Vilma. . . Potje — misli Tinka. . . Suknjico in tople nogavice — trdi striček Florijan. . . Mene vedno vede, mama. . . Dajte, povejte, mamica, kaj nam prinese sveti Božič. . .

Sevale so nedolžne mlade oči in so strmele v pričakovanju v mamo in skozi okno na cesto.

A glej, kaj je tako otožno oko vdovino? Čemu je drhtela tako nemirno medla njena roka? Ta roka bi pač rada vse nasitila in oblekla gorko in toplo; sipala bi z radostjo najkrajšega darila v naročje ljubljencim, a ni imela ničesar.

A kdo je meril nemir kovačevke, nemir brez mere in meje? Kdo ga je videl, kdo ga je slišal, ko je vpilo sree in je prosilo: "Kristus, v revščini rojeni, usmili se moje revščine! Privedi jih nazaj, vrni mi jih na sveti večer vsaj." Kdo je slišal njeno žalost, kipečo iz sree do nebes, ko je klečala v samotnih urah pred oltarjem žalostne Matere. . . "O mati usmiljena, ki si rodila v veselju v sveti noči ozri se na me. Glej, radi dosti polna bodo vsa sree ob tem blaženem večeru a moje sree — glej, prebodeno z bridkostjo od vseh strani do najnižjih globlin, tvojemu prebodenemu slično! Usmili se. . ."

In v čigavem sreju je bila še nemira polna in obilna mera? Ali ne v sreju Nandetovem? In to ni bil le nemir radostnega pričakovanja, ne, skrb je bila v tem ne miru, in strah, dasi pritažen, siloma zakrit.

"Ko bi bilo že končano!"

Globok je bil vzdih, iz žalosti in iz upanja porojen. Zakaj oživel je spomin na prejšnje dni, na brezskrbne in vesele prošle božične praznike. Vstala je v sreju črna misel: Nande, pusti vse, vse vrzi v stran! A škodoželjno skušnjava je videl v takih mislih. Zato se jim je uprl, odgnal jih je daleč od sebe. Krepka volja je bila v majhnem telesu. Zmagovala je spet in spet; spet in spet je vstajalo nanovo krepko upanje umrlo za hipe.

Tako je rezljal stolec dan za dnevom. Ob večerih pred prazniki je zbijal zadnje klince.

In Tone, zoprnik Nandetov? Kaj se je godilo v sreju Tonetovem? Ker oči njegove so se nasihale skrivaj in so pomežikovale skrivnostno in škodoželjno, ko je zrl včasih za Nandetom, stopajočim po dvorišču v težke misli pogreznjen.

In kak so bili pogovori, ki jih je imel Tone zadnje dni pred prazniki z Lahovim Jakcem, majhnim hlapcem pri Jelencu, gostilničarju na Gornji Poljani, še bolj, šim nasprotnikom Nandetovim, nego je bil Tone sam? Nande ga

je izdal, ko je prinesel nekogn poletnega večera na travnik, kjer so pasli konje, veliko steklenico žganja. Nandetu se je studilo žganje, sumil pa je tudi takoj, da je ukradeno. In zatožil ga je pri gospodarju. Otdot in od tedaj, sovraštvo.

Čudna je morala biti skrivnost, ki sta se razgovarjala o nji, zakaj vsakokrat, ko sta se razhajala, sta se smehljala zagonečno in zlohotno.

A čim bolj so se bližali prazniki, tem bolj je oživel gospodar. Oči so mu postajale prijaznejše, mladostna živahnost se mu je razlivala čez obraz. Za praznike, že za Tomaževo, je pričakoval brata, ki je objubil, da praznuje god na Trati, in Petra, prvorojenca. Pride na počitnice pač tudi Vendelin; a njega se je domislil oče komaj in je pozabil v istem trenutku spet na njega.

Tem več sta mislili na brata, dragega in ljubljenega, Vilma in Tinka. Polne tople sestriške ljubezni in nemirnega hrepenenja so bile njune misli. Vedeli sta, da pride brat šele na sveti post; a vzlic temu sta pogledovali dan na dan ves teden poprej nešteto krat dol po cesti. A ko je mineval dan, ko je prihajal z velikimi, tihiimi koraki čez gorovje zgozdni mrak, a Vendelina ni bilo, so ji ma postale oči resne. Res, ne more se priti, ima še šolo. A pričakovanje je bilo predolgo, tako mučno je bilo že, da sta upali dan na dan nečesar izrednega, nenavadnega, čudeža, ali vvedi Bog, česar, kar ga privede domov pred določenim dnevom.

Tudi onstran ceste, pri Dolinarju so pričakovali vrnitve mlade, ki je hodil to leto v četrto šolo. Študirat so ga poslali leto za Tratinikovem Vendelinom.

Od vekomaj je bilo pri nas tako in ostane tako vekomaj: premalo je zemlje pri nas, da bi ostali vsi na nji. Stali bi krepko in močno kakor vkopani v njo, v svojo mater, v svojo domovino in v last svojo. A premalo je je, zato morajo v tujino, da dobe kruha od tujine.

Od nekaj tako in bo vekomaj. Tako je bilo tudi pri Dolinarju. Dva sina — kje bo zemlje za dva, kje kruha? Dokler živita oče in mati, daje zemlja še vsem dovolj. A umreta, in glej, čudo, že je pretesen prostor za dva. Eden se mora ukniti! Gre in postane — hlapec. Zato naj gre poprej in naj postane gospod v tujini, da ostane drugi gospod na domači grudi.

Dolinar ni vrgel sina v svet s sreecem brez ljubezni, češ: v tujino z njim, naj postane hlapec ali gospod, vseeno. Ne, poslal ga je v tujino iz ljubezni, skrbeč za prvega in skrbeč za drugega. Navrh, glej, je gledal dan na dan na dan na njegovo ponižno hišico dom Tratinikov, lesketajoč se v solne, smejoč se na široko kakor bi se smejal rejni obraz Tratinikov; kaj ti, revež, berač! Berač ti in tvoja deca!

Ozrl se je Dolinar preko ceste na Trato in je videl jasno zasmeih, in duša je slišala razločno zaničljive besede. In v sreju je vstala bridkost, porodila se je trpka misel: njo mi je vzel, ki sem jo ljubil s prvo, zato tako plamtečo ljubeznijo mladega srca, in glej, še zasramuje me, v obraz mi očita siromaštvo, da bi odtujil še bolj njeno sree blagin spominom na nekdanje dni.

Bridkost je napolnila sree. A čestokrat rodi bridkost veliko upor, gnjeva poln, neupogljiv in gazeč vse ovire. Najčee v sreju od narave mehkih, če se jih rani pregloboko. Tako v sreju Dolinarjevem.

"Berač! — Res, bogatini ne, a poštenjaki. A kar zmoredi ti, zmoredi tudi jaz. Če treba delati vse noči brez počitka in brez pokojja: tudi moj sin hodi študent in gospod!"

Tako je šel Ivan v tujino. A glej, ljubezni je šla z njim in za njim; ljubezni ga je iskala v tujini čestokrat; ljubezni je čakala hrepenoče: ali se vrne knalu. . .

Tem večja je bila ljubezni, tem večje hrepenenje, odkar sta imela Dolinarjeva Ivana samega. Ko je bil v tretji šoli, je zbolel Lojze nenadoma na legarju in je u-

mrj navzlic zdravniški pomoči. Žalostna samota je nastala z njegovo smrtjo v hiši. Poslušalo je uho, čakalo je sree, da zasliši vesel mladosten smeh, a glej, molčala je vsa hiša. Čakalo je sree, prisluškovalo je uho, da zasliši v veži nagle korake, a spet je zaman čakalo sree; poslušalo je uho, a zaslišalo ni ničesar. Begalo je oko po sobi, kje je ljubljeno? Kdaj se odpro duri in pride in se nasmehlja, stoječ še na pragu? Gledalo je oko, a ni zagledalo ničesar. Prazna, pušča je bila vsa hiša, izumrla, ker je umrlo mlado življenje, mlado veselje.

Kaj zdaj! Ali vzeti Ivana domov, da postane gospodar, kmet? Ali glej, že je pričeta pot; kaži-pot kaže naprej; ali bo prav in dobro, če se postavi mladega popotnika na drugo cesto, in se mu odkáže nasproten cilj? In mnogo denarja in truda je že stalo učenje! Ali naj izbrišeta iz dolžne knjige življenje ves ta dolg? In iz sre v enem kratkem dnevu?

Fant ima veselje do šole. Ali ga bo veselila pač domačija, gospodarstvo, trud v dežju in v žgočem solneu, dan za dnevom, leto za letom? (Nadaljevanje sledi.)

KUPI SE

Ant. Janežičev nemško slovenski besednjak, katerega je izdala Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Kdor ga ima, bodisi že novega, ali rabljenega, naj naznani cenio: Uredništvu Glasila K. S. K. Jednote, 1951 W. 22. Place, Chicago, Illinois.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Dober liniment.

Menda ni potreba naglašati posebej in tolažiti kako priporočljivo je imeti na roki steklenico dobrega linimenta za zunanjo uporabo v slučaju hitre potrebe — in tukaj ni nobenega boljšega za te reči kakor

Severa's Gothard Oil

(Severovo Gothardsko olje), ki je znano kot jak sovražnik proti vsem lokalnim trganjem in bolečinam. Priporočljivo je za revmatizem, lumbago, sajatiko, proti oteklinam, bolečinam v križu ali otrpljenju udov in mišic. Na prodaj v vseh lekarnah. Cena 50c in 2c davka ali 60c in 2c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

KOLENDARJI

Naročite si moj veliki stenski koledar sedaj in pošijte ga svojem v staro domovino.

Jaz sem že poslal nekaj koledarjev v domovino še meseca septembra in en mesec pozneje sem prejel zahvalna pisma da so prejeli koledarje v redu in nepoškovane. Poleg tega sem prejel tudi več prošenj od drugih, ki me prosijo zanje; to je dokaz, da pošta v domovino redno posluje in da so koledarji za rojake v stari domovini zanimivi.

Naročite jih tudi zase, ker sedaj je še čas; kako dolgo bo trajala zaloga, še ne vem; pošiljam jih pa redno v velikem številu.

Ti krasni stenski koledarji so vredni mnogo več kakor vas stanje in sicer samo 24c en komad bodisi za tukaj, ali za staro domovino. Delajte vedno točne naslove. Pošijte denar, poštne znamke, ali poštno nakaznico na

Anton Grdina,
1053 East 62 Str. Cleveland, O.

POZOR! . . . POZOR!

Izšel je novi obširni cenik DOMAČIH ZELIŠČNIH ZDRAVIL (priporočenih po župniku Kneip-u.)

Poleg vsakega zdravila je na kratko razloženo, za kaj in pri kateri bolezni se rabi.

Ta cenik bo vodnik k Vašemu zdravju.

Pišite ponj še danes. Pošljem ga brezplačno.

Math. Pezdur,
Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

PATENTI

KNJIGA ZASTONJ

Pišite po Slovensko knjigo, katera vsebuje vse potrebne podatke o iznajdbah in patentih. Pišite nam še danes in jaz vam pošljem

KNJIGO ZASTONJ

Jaz imam 30 let skušnje kot advokat za patente in v mojih rokah vaše stvari, ki jih želite patentirati dobe najboljšo pozornost. Pišite še danes v slovenskem jeziku vašemu advokatu na:

A. M. WILSON,
Registered Patent Attorney,
315 Victor Bldg.,
Washington, D. C.

K 100 samo \$1.50

Pošiljam denar po najnižjem dnevnem kurzu.

Imam oblastveno dovoljenje za pošiljanje denarja od "Vlade in Federal Reserve Boarda".

Vse pošiljave so garantirane.

K. 1000—VELJA SEDAJ SAMO \$14.00

Moje geslo je: "Točna in poštena postrežba".

JOSIP ZALAR, Joliet, Ill.

TELEFON CANAL 6027

Frank Grill's Dairy

Prva slovensko-hrvaška MLEKARNA

1818 W. 22nd Street Chicago, Illinois.

Se priporoča slovenskim in hrvaškim gospodinjam slovenske chikaške naselbine.

Mleko razvažam strankam po hišah točno vsak dan.

Z velespoštovajem Frank Grill, slovensko-hrvaški mlekar

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, kuverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največje slovensko unijako tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

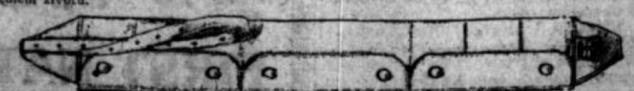
Ta vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osebito vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem lepem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajničarje za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter poštovnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorec gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

"\$800.— UKRADENIH IZ KOVČEGA!"

Tako žalostne novice čitamo skoro vsak dan v listih. Čemu niste bolj previdni s svojim težko posluženim denarjem? Najboljši in najbolj varen na način za nošenje denarja je poseben, nališč zato narejen denarni pas s imenom "Invisible". Glej sliko. Ta pas je narejen iz močnega neprodornega blaga; je jako prikladen, da ga lahko nosite na solem živetu.

Ta pa ima odlične za papirnati denar in za srebro. Navadna cena \$1.50; ta mesec ga da prodajamo samo po \$1.00; sedem pasov stane \$6.00. Kdor misli potovati v Evropo, bi moral imeti en ali več takih varnostnih pasov. Mi jamčimo, da boste zadovoljni. Naložite torej: izrežite in orlasi, prinite en papirnati dolar zraven in pošijte naročilo na:

ROYAL SALES CO, 137 Pitt St. Dept. 21, New York, N. Y.

Božič se bliža!

Razveselite svoje družine

v stari domovini. Pošijte jim, kolikor vam mogoče. Ne pozabite, da za malo Vaših DOLARJEV bodo oni dobili dosti KRON.

Mi pošiljamo denar v vse kraje Jugoslavije najbrže, najsigurneje in po najbolj niski ceni. Ker bo ta čas pošta zelo zaposlena, opozarjamo vse cenjene rojake, da naj pošljejo denar čim prej, da ga bodo Vaši sorodniki dobili za Božič. Pišite za cenik.

ŽELITE LI POTOVATI V DOMOVINO

tedaj se obrnite na nas. Mi zastopamo vse parobrodne družbe, ter vam dajemo prostor na najbolj in najhitrejših parnikih. Pišite nam za cenik iškart in kretanje (odlasek) parnikov. Vsa pojasnila dajemo v Vašem materinskem jeziku brezplačno. Pridite osebno, ali pišite takoj. Par vrtic po pošti vam bo doneslo z obratno pošto vsa zaželjena pojasnila.

JOHN NEMETH STATE BANK

1597 Second Ave., New York City

Bodite previdni z denarjem!

Nalagajte ga v zanesljive banke!

Bolj kakor kdaj prej, je sedaj potreben ta opomin, kajti valed večje množine denarja med ljudstvom delajo špekulantje velike dobičke z onimi, ki jim gredo na limanice.

Naš denarni zavod je zanesljiv in poznan med narodom po svoji uljudni in hitri postrežbi.

Mi plačujemo na aranilne uloge

po 3%

ki jih pripišemo k glavnicí ako jih ne dvignete.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica federalnega rezervnega sistema.

Pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo bodite previdni. Brezvestni mešetarji nastavlajo sedaj kronam visoke cene, ker se hočejo okoristiti z nevednostjo ljudstva.

Povprašajte nas za nasvet in cene, kadar želite poslati denar v staro domovino!

Ako imate doma Liberty Bonde, izpostavljene nevarnostim ognja in tatov, prinesite jih k nam ter vam jih bomo shranili brezplačno.

Poslojpe, kjer so naši uradi, je naša lastnina. Odprto vsak dan izven nedelj in praznikov od 9. dop. do 3. pop.

THE JOLIET NATIONAL BANK

JOLIET, ILLINOIS

Kapital \$150.000.00. Prebitok \$360.000.00.

Emil Bachman Inc.

2107 So. Hamlin Ave.
CHICAGO, ILLINOIS.

Največja slovenska tvornica dršterih zastav, znakov, regalij, kap, uniform in drugih društv. potrebin. Se toplo priporoča cenj. društvom K. S. K. J.

Pokusite enkrat s kakim naročilom pri nas in dobro boste postreženi.

MINERS STATE BANK.

CHISHOLM, MINN.

S tem se vam naznanja, da nam je zopet mogoče pošiljati DENAR V VSE KRAJE JUGOSLOVANSKIH DRŽAV. Denar pošiljamo po dnevnem kurzu, ter jamčimo za vsako pošiljatev.

Dalje se vam priporočamo za hranilne uloge in vse druge bančne posele. Banka posluje pod strogim državnim nadzorstvom, in vaše uloge so pri nas absolutno varne.

Za pojasnila nam pišite v slovenščini.

Zapiski iz mrtvega doma.

Spisal A. M. Dostojevski. Prevel Vladimir Levstik.

(Nadaljevanje).

Zalotil sem bil že nekoliko mračnih pogledov; nasprotno pa so drugi kaznjenci hodili okrog mene, v sumnji, da sem prinesel denarja s seboj. Takoj so se mi začeli dobrikati: jeli so me učiti, kako naj nosim nove okove; prikrbeli so mi — seveda za denar — kovčeg s ključavnico za spravljanje državne opreme, ki sem jo bil že prejel, ter mojega lastnega perila, ki sem ga prinesel nekoliko s seboj v ostrog. Toda že drugi dan so mi ga ukradli in zapili. Eden izmed njih je postal kasneje moj najvdanejši pristaš, dasi mi ni prenehal krasti ob vsaki ugodni priliki. In to je delal brez vsakega pomisleka, skoraj nezavedoma, kakor da izpolnjuje dolžnost, tako da se ni bilo mogoče srditi nanj.

Med drugim so me poučili, da je treba imeti svoj lastni čaj in da ne bi škodilo, če si nabavim tudi svoj čajnik; dotlej pa so mi dobili na posodo tujeja ter mi pripočili kuharja, rekoč, da mi skuha za trideset kopejk na mesec, kar bom hotel, če bom želel jesti posebej ter si kupovati živila. Razume se, da so si izposodili od mene denarja, in sleherni izmed njih je prišel že prvi dan po trikrat ponj.

Bivše plemenitase gledajo v kaznilnici vohée mračno in neprijazno.

Ne glede na to, da so izgubili ti plemenitashi itak že vse pravice svojega stanu in so popolnoma enajst z ostalimi arestanti — jih arestanti vendar nikoli ne priznajo za svoje tovariše. In to se niti ne godi po zavednem predsojdu, nego kar tako, docela odkritosrečno in nezavedoma. Odkriti so nas priznavali za plemenitase, dasi so nas sami dražili z našim padcem.

„Ne, zdaj je dovolj, postoj! Včasih so rekli, da Peter v koči po Moskvi vrvi! — a zdaj je tukaj in zvija vrvi!“ In se več je bilo takih ljubeznivosti.

Z zadoščenjem so zrli na naše trpljenje, ki smo jim ga izkušali prikrievati. Posebno mnogo smo jih preslišali od kraja na delu, zato, ker nismo imeli toliko moči kakor oni ter jim nismo mogli izdatno pomagati. Nič ni tako težavno, kakor pridobiti si zaupanje ljudi (in vlasti takih ljudi) ter si zaslužiti njihovo ljubezen.

V katorgi jih je bilo več izmed plemstva. Pred vsem pet Poljakov. O njih izpregovorim ob priliki posebej. Kaznjenci nikačor niso marali Poljakov, še manj, nego jetnike iz ruskega plemstva. Poljaki (tu govorim samo o političnih zločincih) so bili do njih nekam rafinirano in žaljivo vijudni, skrajno malobesedni, ter nikoli niso mogli skriti pred kaznjenci svojega studa do njih, ti pa so predobro razumeli to in jim vračali z enakim denarjem.

Skoraj dve leti sem moral preživeti v ostrogu, preden sem si pridobil nagajenje nekaterih kaznjencev. Nazadnje pa me je večina njih vzljubila ter me priznala za „dobrega človeka.“

Ruski plemiči so bili razen mene še štirje. Eden, nizko in podlo, strašno pokvarjeno bitje, vohun in ovadah po obrti. Slišal sem o njem še pred svojim prihodom v ostrog in sem že prve dni prekinil vse stike z njim. Drugi je bil tisti očetomorilec, o katerem sem že govoril v svojih zapiskih. Tretji je bil Akim Akimič; redkokdaj sem videl takega posebnca, kakor je bil ta Akim Akimič. Rezko se je začrtal v moj spomin. Bil je visok, suh, slaboumen, strašno neizobražen, nenavaden modrovalec in natančen kakor Nemeč. Kaznjenci so se mu posmehovali; nekateri pa so se mu bali približati, ker je bil tako zadirljivega, sitnega in prismojenega značaja. Že izza prvega hipa je bil z njimi zaupen; zmerjal in celo tepel se je z njimi. Pošten je bil nezaskrban; kakor hitro je kje zapazil kako krivico, takoj se je vtaknil vmes, četudi ni bila njegova stvar. Bil je naiven do skrajnosti: kadar se je prepiral s kaznjenci, jih je naprimer včasih pokaral, zakaj da so takšni tatovi, ter jim prigovarjal resno, naj ne krajejo. Služil je na Kavkazu kot praporščak. Šešla sva se že prvi dan, pa mi je takoj povedal svojo

zadevo. Začel je na Kavkazu kot junker v pehotnem polku; dolgo je natezal svoj jermen, preden so ga povisali nazadnje v častnika ter ga prestavili v neko trdnjavo za starejšega načelnika. Eden izmed mirnih sosednjih knežkov je zapalil njegovo trdnjavo ter pozakusil nanjo ponočni napad, ki se je ponesrečil. Akim Akimič si je pomagal z zvijačo in ni pokazal niti najmanjšega videza, da pozna zlomišljenika. Vso reč so naptili nemirnim sosodom, in čez mesec dni je Akim Akimič prijateljsko povabil knežka v goste. Ta, nič hudega ne sluteč, je prišel. Akim Akimič je postavil svoj oddelek v vojaški red ter razkrihal in okaral knežka vpiroč vseh; dokazal mu je, da je zelo grdo, zažigati trdnjave. Poleg tega mu je čital podrobne levite, kako naj bi se vedel miren knez v bodoče, in za sklep ga je ustrelil, o čemer je z vsemi podrobnostmi nemudoma poročal načelstvu. Za vse to so ga sodili in obsodili na smrtno kazen, a so ga pomilostili ter ga poslali v Sibirijo na prisilno trdnjavske delo drugega razreda za dobo dvanajstih let. Zavedel se je popolnoma, da je ravnal nepravilno; pravil mi je, da je vedel to, že preden je ustrelil knežka, in da je vedel, da je mirnega človeka treba soditi po zakonih; ali vzel temu, da je vedel vse to, se je vendar zdelo, da nikakor ne more prav razumeti svoje krivde.

„Prosim vas, saj je vendar zapapil mojo trdnjavo! Ali naj bi mi bil napravil poklon za to?“ je rekel, kadar se je branil mojih ugovorov.

A kljub temu, da so se jetniki posmehovali prismojenosti Akima Akimiča, so ga vendar spoštovali zaradi njegove točnosti in njegovega znanja.

Ni ga bilo rokodelstva, ki ga Akim Akimič ne bi bil znal. Bil je mizar, čevljar, pleskar, pozlatar in ključničar; in vsega tega se je bil naučil šele v svojem jetništvu. Vse reči je delal kot samouk: enkrat je pogledal, pa je napravil. Delal je tudi razne ornate, košarice, svetiljke in otroške igrače ter jih prodajal v mestu. Tako je imel vedno kaj denarja, ki ga je uporabljal nemudoma za to, da si je nabavil nepotrebnega perila, mehkejšo blazino ali pa slamnico, ki se je dala zložiti. Nastanjen je bil v isti kasarni kakor jaz, in v prvih dnevih mojega jetništva mi je storil marsikatero uslugo.

Odhajaje iz ostroga na delo, so se kaznjenci postavili pred stražnico v dve vrsti, pred njimi in za njimi pa sta nastopili dve vrsti spremnih vojakov z nabasanimi puškami. Navzoči so bili: inženirski častnik, sprevednik in nekoliko nižjih inženirskih uradnikov, ki so nadzorovali delo. Sprevednik je prešteval kaznjence ter jih pošiljal v posameznih oddelkih na delo, kjer so jih potrebovali.

Skupaj z drugimi sem šel v inženirsko delavnico. Bila je nizko kamenito poslopje, ki je stalo na velikem dvorišču, natlačenem z raznovrstno robo. Tu je bila kovačnica, ključničarska delavnica, mizarna, pleskarna itd. Akim Akimič je hodil semkaj ter delal mize in pohištvo po orehovo.

Čakaje svojega vkovanja, sem izpregovoril z Akimom Akimičem o svojih prvih vtisih v ostrogu.

„Da, plemenitasev nimajo radi“, je imenil on, „posebno politične bi najrajši kar požrli, da. Prvič ste vi drugačni, njim nepodobni ljudje, a drugi so bili oni prej vsi tlačeni, ali pa pri vojaki. Sami prisojdi, ali vsa morajo ljubiti? Saj vam pravim, tukaj je težavno živeti. V ruskih arestant-skih četah pa je še vse bolj hudo. So pri nas ljudje, ki so prišli odondot, in ti ne morejo prehaliti našega ostroga: kakor da so se preselili iz pekla v raj. Gorje ne tiči v delu. Pravijo, da tam, v prvem razredu, načelstvo ni doela vojaško, ali vsaj, da postopa drugače, nego pri nas. Tam, pravijo, živi kaznjence lahko v svoji hišici. Jaz nisem bil tam, a pravijo mi tako. Tudi brijejo jih ne, in v uniformah ne hodijo, četudi je sieer prav dobro, da so pri nas v uniformah in obrti: tako je vseeno lepši red, in tudi očem je prijetnejše. Njim seveda to ni povšeči:

toda poglejte, kakšna sodrga je to! Eden je kantonist, drugi Čerkes, tretji razkolnik, četrti pravoslavni kmetič, ki je ostavil doma rodbino in ljube otročičke, peti je Žid, šesti cigán, sedmi bogve kaj, in vsi ti ljudje se morajo uživeti drug z drugim, naj stane, kar hoče, morajo biti složni, jesti iz iste skleda in spati na istem pogradu. In pa, kakšna svoboda je to? Kdor ima kak grizljaj odveč, ka more snesti samo na skrivaj, sleherni groš mora skrivati v škornje, in naposled, ostrog je ostrog. Ne hote postane človek bedast.“ (Dalje prihodnjé.)

KRANJSKE KLOBASE.

Da bomo našim rojakom po širni Ameriki popolnoma ustregli, ki nam pišejo, da naj izdelujemo kranjske klobase ravnotako kot jih naši rojaki v stari domovini izdelujejo, to je, iz samega svinjskega mesa, smo to sklenili storiti. Zatorej od zdaj za naprej bomo izdelovali naše kranjske suhe klobase iz SAMO ČISTE IN NAJBOLJŠE SVINJINE. Klobasc bodo fino prekajane in urejene ravnotako kot jih naši rojaki v stari domovini izdelujejo.

Ker je pa svinjina zelo draga, ni nam nikakor mogoče razpošljati takih klobas fult za 40 centov in plačati poštnino kot smo jih do zdaj pošiljali, katere klobase niso bile izdehane iz popolnoma čiste svinjine, ampak bilo je tudi nekoliko govejega mesa vmes. Zatorej naša cena od zdaj naprej bode fult 60 centov s poštnino vred. Pošiljati pa trdi ne moremo manj kot 5 funtov, ker bi se nam sicer ne izplačalo manj pošiljati.

Zatorej, rojaki, če hočete pokusiti prave kranjske suhe klobase, iz čiste svinjine, izrežite še danes spodnje pismo in ga nam pošljete z "Money Order" vred, nakač vam bomo poslali naših klobas.

NATIONAL SAUSAGE MFG. CO. INC.
113 W. 1ST. ST. DULUTH, MINN.

Cenjeni:

Tem potom Vam pošiljam "Money Order" za \$3.00 in Vas prosim, da mi pošljete 5 funtov vaših suhih kranjskih klobas.

Moj naslov je .....

P. O. Box ali St. No. ....

Država .....

STANOVANJE V NAJEM.

Odda se v najem (rent) stanovanje s štirimi sobami plinom in straniščem, sobe so zračne in svitile. Najemnina znaša samo \$10 na mesec. Vprašajte v grocerijski prodajalni na
1821 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Krasen roman

"MILJONSKA NEVESTA"

izhaja v tedenskih zvezkih po 12c s poštnino vred.

V zalogi imam vse, dosedaj izdane zvezke.

Rojaki! Sezite po tem zabavnem čitivu, ki se dobi pri:

JOSEPH TOMIC,
2424 So. Harding Ave.,
Chicago, Ill.

Iščem zastopnike po slovenskih naselbinah.

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50. K. S. K. J., N. S. PITTSBURGH, PA.

ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1919:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: Frank Trempus, 514 Carnegie Ave., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Jurij Grogurač, 451 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. C. J. Stybe, 865 Lockhart St., N. S. Pittsburgh.

Člani se sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je \$1000, \$500 ali \$250. Naše društvo plačuje vsak dan en dolar, ali \$7.00 bolniške podpore na teden.

Slovensci in Hrvati, kateri se niste pri nobenem društvu, spadajočem h K. S. K. J. se uljudno vabijo pod zastavo zgoraj omenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezní se mora vsak član tega društva oglasiti pri sobratu John Golobčič, 5621 Carnegie Ave., Pittsburgh, Pa., isti dan ko zbolí in ravno tako zopet ko ozdravi.

JOHN ZVETINA,

1726 So. Racine Ave., CHICAGO, ILL.

Agentura za prodajanja parobrodskih listkov za najhitrejše, največje in najsigurnejše parnike vseh prekmorskih črt.

Izdajamo čeke Amer. Express Co. v dolarjih

Izdane na razne banke v Jugoslaviji. Ček pošljite svojem v domovino v priporočenem pismu. Svota dolarjev bo izplačana v kronah pri istodnevem kurzu. Ta ček bo rada zamenjala vsaka banka v Sloveniji, ozir. Jugoslaviji.

Če želite poslati kako blago svojem v domovino, obrnite se na naš eksportni oddelek.

Marija Sluga

1810 W 22nd St.

Chicago, Ill.

Telephone Canal 4729

izkušena in z državnim dovoljenjem

potrjena

BABICA

se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ocrskim Slovenkam

MATIJA SKENDER

JAVNI NOTAR

ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Sprejema Tožbe, dela Pooblastila, Kupne pogodbe, Potne Liste (PASOŠE); Iztirja dolgove tukaj in v starem kraju. Izvršuje VSA v Notarsko stroko spadajoča dela že polnih 10 let na istem mestu.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovalca zasluži popolno zaupanje in čišlanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cene je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo cene nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povzročila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vseh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh bolezní jih je dovedeset odstotkov povzročenih in spetih v želodec. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjščine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen blag zlotovrni tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno šarče rudeče vino. V zadevi zabasanosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadne slabote, kakor tudi v želodčnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob sprembi kitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite ga v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodere vselej v koren bolečine, zato pa je slasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrplosti gležnjev in drugih, najhitrejša in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v sadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin

je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo smotraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJŠE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER CO.

Manufacturing Chemists

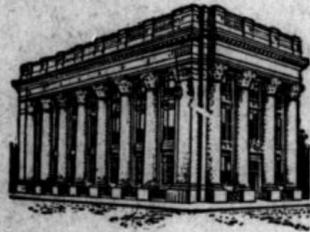
1333-1343 So. Ashland Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena leta 1857

Nacijonalizirana leta 1864

ŽE 60 LET

je ta banka varne čuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že 14,000 ulagateljev. Njeno skupne premoženje, ali imetje znaša nad \$8,500,000.00. Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad \$550,000.00, kar se drži v posebnem zaščitnem skladu.

Maložite torej Vaše prihranke v NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JO LIETU.

3% Narastle obresti se polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujejo na hranilne uloge od \$1.00 naprej. 3%

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.

Joliet, Illinois.

"LJUDSKA BANKA".